Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 21-го ЧЕРВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, JUNE 21, 1980 No. 140. VOL. LXXXVII

ЗАКЛИК

ДО:
ПРЕЗИДІЇ СКВУ
ЕКЗЕКУТИВИ УККА
ЕКЗЕКУТИВИ КУК
УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
КОМІТЕТІВ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКИХ ТА ІНШИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В СССР
ВСІХ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Дорогі земляки!

З рідного краю приходять вістки, які не може спокійно сприймати жоден українець. Совєтська окупаційна влада перейшла до тотального знищення українців — учасників правозахисного руху.

У квітні цього року був заарештований відомий український патріот, редактор „Українського Вісника" і член Української Гельсінкської Групи — Вячеслав Чорновіл. Проти нього висунуто знущальницьке звинувачення — спроба зґвалтування.

У травні цього року совєтське „ґестапо" заарештувало Василя Стуса — відомого українського поета та патріота, захисника людських і національних прав українського народу.

У червні цього року у Києві заарештовано Оксану Мешко, яка три роки була душею і матір'ю Української Гельсінкської Групи саме тоді, коли до групи приєдналися: Ю. Шухевич, О. Попович, І. Сеник, З. Красівський, В. Калинниченко, о. В. Романюк, В. Чорновіл та інші патріоти.

Ці злочини окупанта свідчать, що Кремль хоче за всяку ціну придушити український рух опору, закрити рот тим, хто протестує проти гніту та тиранії.

Знаючи, що ці дії є продовженням політики знищення українського народу і розуміючи, що це робиться перед новими агресивними акціями Кремля у світі, ми звертаємося до української спільноти на еміграції із закликом негайно розпочати протестні акції проти злочинів кремлівських фашистів.

Зараз не час на дискусії та полеміку. Зараз пора дій. Потрібні масові маніфестації, голодівки, пікетування посольств, потрібні гострі викривальні публікації у англомовній пресі.

Потрібне видання летючок і проклямацій, потрібні петиції до Об'єднаних Націй та інших світових організацій — жіночих, профспілкових, спортових. Потрібні заклики до бойкотування Московської Олімпіяди. Потрібні заклики до урядів і парляментів вільного світу.

Не можна бути байдужим, коли червоний кат знущається з нашої матері України, знищуючи її найкращих синів і дочок.

УКРАЇНЦІ ВІЛЬНОГО СВІТУ!

На терор червоних фашистів відповімо масовою участю у всіх протестних акціях!

Ми засуджуємо терор, тюрми та вбивства!
Свободу Україні та Українцям!
Червоний колоніялізм на суд народів світу!

Святослав Караванський
Ніна Строката Караванська

Ню Йорк, 17-го червня, 1980 року.

Йорданія відмовила ПВО вживання своєї території

Вашінгтон. — Не зважаючи на поліпшення відносин між Йорданією і Палестинською Визвольною Організацією, Йорданія у ніякому разі не дозволить палестинцям із її території організовувати напади на Ізраїль, зате вона змагатиме до звільнення Ізраїлем зайнятих у 1967 році територій на західньому березі Йордану і Ґази, — заявив король Гуссейн на закінчення розмов у Вашінгтоні.

Розмови короля Гуссейна тривали два повні дні. Крім Президента в них брали участь у різних періодах часу державний секретар Едмунд Маскі, секретар оборони Гарольд Бравн і інші. Президент Картер після закінчення тих розмов поінформував, що остаточні цілі обидвох сторін ідентичні: така розв'язка палестинської проблеми, яка забезпечила б палестинцям їхнє право вирішувати свою долю, а Ізраїлеві безпеку, що єдине може довести до тривалого і всеобіймаючого миру.

У справі шляхів і методів у напрямі осягнення тієї спільної цілі існують різниці поглядів. Президент Картер уважає, що слід продовжувати й закінчити розмови, розпочаті в Кемп Дейвіді, король Гуссейн є тієї думки, що треба було б починати їх в поширеному складі з включенням ПВО. І саме тому Гуссейн не погоджується на теперішньому етапі взяти участь у переговорах Єгипту з Ізраїлем при співучасті ЗСА. Зате король Гуссейн рішуче підтримав думку Президента, що Йорданія за ніяких умов не дозволить ПВО вжити її території як базу для організації й переведення збройних нападів на Ізраїль.

Ця остання точка була під сучасну пору найактуальнішою у зв'язку з плянами деяких арабських держав — Сирії, Лівії, Південного Ємену, Альжиру — розпочати нову офензиву проти Ізраїля. При допомозі СССР ті чотири країни переозброїлися й вивінували свої війська найновішою офензивною зброєю з метою нападу на Ізраїль. Одначе цей їхній плян повністю узалежнений від можливости вжити територію Йордану як вихідну базу. З огляду на категоричну відмову короля Гуссейна дозволити на це, пляни нової арабської офензиви на Ізраїль зависли у воздусі.

ПОЛІТБЮРО ІНТЕРВЕНІЮЄ В АВТОМОБІЛЬНОМУ ПРОМИСЛІ СССР

Москва. — Політбюро КПСС, занепокоєне незадоволенням серед автомобільних робітників, яке в деяких випадках довело до страйків, вислало члена Політбюра Андрія Кириленка, найближчого співробітника Л. Брежнєва і його заступника у багатьох функціях, на об'їзд більших фабрик. Як подає „Правда", першим автомобільним заводом, що його відвідав Кириленко був завод вантажників, на ріці Камі.

Згідно з інформацією „Правди", метою тієї поїздки до заводу над Камою було обговорення „найбільш наболілих проблем в побудові того автомобільного велетня та пущення в рух другої його частини". В плянах намічено почати продукцію в другій частині вже в половині наступного року, але стан робіт далеко позаду плянів. Хоч на заводі над Камою, згідно з доступними інформаціями, не було ніяких страйків, але роботи відстають до тої мірй, що загрожує повне зірвання пляну.

Неофіційні джерела потвердили факт страйку на автомобільному заводі ім. Толіятті. Страйк тривав два дні, а згідно з інформаціями причиною його були харчові нестачі в крамницях, важкі умови праці й зростаючі норми та додаткові обтяження робітників.

В часі побуту на заводі над Камою, який тривав три дні, Кириленко мав розмови й зустрічі не лише з партійними органами, але і з робітниками, переконуючи їх у потребі піднести продуктивність і якість праці, щоб на час викінчити будівельні роботи. Згідно з пляном повне використання продуктивної спроможности комплексу над Камою дасть змогу випустити 150,000 восьмитонних дізельних вантажників річно та 100,000 дізельних двигунів для вантажників і автобусів, що їх виробляють інші заводи.

Повідомляють про другий випадок самоспалення в Польщі

Ню Йорк, Н.Й. — Польська газета „Нови Дзєнік" у числі з 11-го червня подала, на підставі пресового аґенства Ройтерс, інформацію про 2-ий випадок самоспалення в Польщі з політичних і релігійних мотивів.

Тим разом жертвою самоспалення став Анджей Дуркач, економіст по професії. Випадок трапився в Ґдині ще 29-го травня ц.р., але вістка про цю трагедію продісталася на Захід щойно тепер і її передали до Західньої Европи члени Комітету суспільної замооборони (КОР). Згідно з їхніми інформаціями Дуркач не згинув на місці, а помер пізніше у шпиталі в наслідок тяжких попечень.

Речники КОР поінформували західних кореспондентів, що Дуркач перед смертю розмовляв з лікарем і священиком яким заявив, що до такого рішення він прийшов тоді, як побачив, що безправ'я і переслідування Католицької Церкви в Польщі радше збільшуються.

Перед ним, 21-го березня ц.р., акту самоспалення доконав Валєнти Бадиляк, який облив себе бензиною на ринку в Кракові, виголосивши при тому коротке звернення до групи поляків у якому заявив, що протестує проти політичних репресій в Польщі, порушення прав людини і фальшування історії теперішніми режимниками.

Біля себе він держав також плякат з написом: „За Катинь — геть з тоталітарними режимами!. Бадиляк прикував був себе грубим ланцюгом до залізних ґрат. Офіційні чинники подали згодом, що він був „умовохворим".

Філядельфія приготовляється до великого фестивалю

Філядельфія. — (В-УККА). — Підготова п'ятого з черги літнього Українського Фестивалю музики, пісні й танку „Гомін України" в Рабин Гуд Делл амфітеатрі та завершення збірки фондів на діяльність Світового Конгресу Вільних Українців були в центрі уваги управи Відділу Українського Конгресового Комітету Америки у Філядельфії, що відбулося в середу, 11-го червня ц.р.

Відкриваючи засідання, голова Відділу проф. д-р Петро Стерчо поділився з учасниками засідання сумною вісткою, що саме в день засідання в полудневих годинах відійшла у вічність сл. п. Володимира Ценко, відома суспільно-громадська діячка Філядельфії, м.ін. секретарка Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, дружина довголітнього діяча УККА — д-ра Миколи Ценка. На прохання голови Відділу вшановано пам'ять Покійної повстанням із місць і хвилиною мовчанки та вирішено висловити глибокі співчуття мужеві Покійної, д-рові Миколі Ценкові, та всій родині. При цій нагоді вислано сердечні побажання якнайскорішого повороту до повного здоров'я Василеві Тисакові, довголітньому членові керівних органів Відділу УККА й ентузіястичному збирачеві УНФонду.

Заким розпочалася ділова частина засідання, голова Відділу привітав на засіданні Володимира Василащука й відчитав листа від адвоката Томи Дармограя, яких ще на засіданні 16-го квітня ц.р. кооптовано до управи Відділу УККА, зокрема в напрямі пожвавлення зв'язків українського громадянства з чинниками міської адміністрації Філядельфії та стейтових урядових чинників Пенсильванії. Д-р Андрій Шуль і надалі утримує контакти Відділу УККА з представниками інших етнічних груп Філядельфії.

Прийнявши протокол із попереднього засідання, що його відчитав секретар Мирон Баранецький, приступлено до звітування з праці Відділу за час минулих чотирьох тижнів. Голова Відділу проф. д-р Петро Стерчо зосередив увагу на дві справи: підготову Українського Фестивалю та збірку на СКВУ. Насамперед він висловив велике вдоволення, що цьогорічна збірка на потреби діяльности СКВУ перевищила у Філядельфії всі доцьогочасні збірки. Вона дала понад 2,000 долярів; її зібрано серед широких кіл українського громадянства в неділю, 8-го червня ц.р., під усіми українськими церквами. Голова подякував скарбникові Відділу Петрові Тарнавському за зорганізування збірщиків і секретареві Миронові Баранецькому за виготовлення жетонів і зв'язок з

(Закінчення на стор. 5)

Вуличні бої в Теграні принесли багато жертв

Теґран, Іран. — Після недавніх зударів великих мас ісламських фанатиків, які мали підтримку поліції й війська, з лівими студентами, що були забарикодовані на університетах Теграну й декількох більших міст, в четвер, 12-го червня на вулицях Теграну відбулися справжні бої з ужиттям пальної зброї. У боях ранено понад три сотні людей, були й убиті, яких докладне число не подане.

Бої почалися після великого віча лівих на одному із тегранських спортових стадіонів. У вічу, згідно з офіційними даними, взяло участь біля 100,000 осіб. При виході з брам стадіону на них чекали ісламські боївки. Зброї вжили озброєні охоронці забудувань американської амбасади після того, як лівим удалося відтиснути ісламські відділи в тому напрямі. Забудування амбасади і околицю окружено зміцненими відділами ісламців. Зудари тривали понад п'ять годин. Щойно масивне вжиття зброї ісламськими охоронниками забудувань американської амбасади, де, не зважаючи на заперечення іранської влади, перебуває й на далі принаймні значне число закладників, та численні жертви серед лівих демонстрантів, припинили бої. Ліві, не зважаючи на їх величезне число, не були приготовані і не мали зброї і тому мусіли розбігтися під вогнем.

Д-р Ярослав Кальба обраний почесним членом клюбу професіоналістів

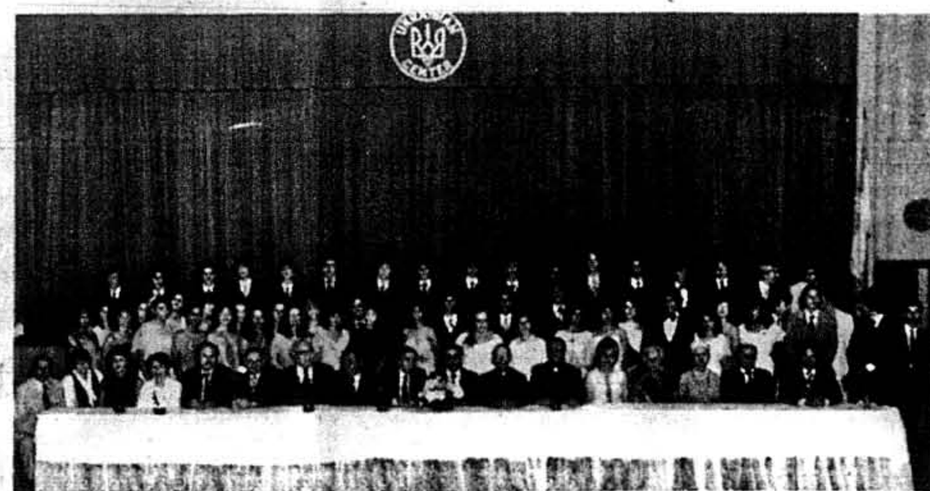
Відзначення д-ра С. Ярослава Кальби почесним членством Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців у Вінніпеґу. Стоять (зліва): скульптор Л. Мол-Молодожанин, д-р Й. Слоган, І. Паньків, президент Клюбу, д-р Кальба, д-р С. Радчук і адв. І. Карасевич.

Вінніпеґ, Ман. (КУК). — У п'ятницю, 28-го травня, найстарший у Канаді Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців у Вінніпеґу надлив д-ра С. Яр. Кальбу грамотою почесного члена, як вияв признання за його довголітню працю для української громади в Канаді на посту екзекутивного директора Централі КУК. Церемонію вручення грамоти перевів президент клюбу Іван Паньків після того, як осяги праці д-ра Кальби представив д-р Й. Слоган, а подяку в імені членів клюбу виголосив д-р С. Радчук.

Складаючи щиру подяку за велику й неочікувану почесть, д-р Кальба поділився з членами клюбу досвідом з його 14-річної діяльности як екзекутивного директора Централі КУК, підкресливши зокрема добрі висліди праці Комітету Українців Канади. Д-р Кальба відчитав також декілька листів з його кореспонденції з прем'єром П. Е. Трудо і з св. п. прем'єром Дж. Ґ. Діфенбейкером, який цитував один з тих листів про українські справи у другому томі своїх споминів.

ЗБРОЙНІ АКЦІЇ ЛІВИХ ПАРТИЗАН у республіці Сан Сальвадор потягають за собою щораз дальші жертви. Група партизан заскочила військовий конвой і обстріляла його. Шість вояків загинуло, понад десять поранених. Напад відбувся 35 миль у віддалі від столиці. В Сан Сальвадорі є принаймні шість більших партизанських формацій, що тепер значно пожвавили свою діяльність.

Відбулася ґрадуація абітурієнтів шкіл українознавства метрополії Ню Йорку

Абітурієнти, учителі, директори шкіл і члени Шкільної Ради під час ґрадуації.

Джерзі Сиҭі, Н. Дж. (Є.Ф-ко). — Тут у суботу, 7-го червня ц.р., у великій залі Українського Громадського Центру відбулася четверта ґрадуація випускників із шістьох шкіл українознавства метрополітальної нюйоркської округи.

Врочисте святкування відкрив коротким словом голова організаційного комітету й одночасово майстер церемонії мґр Іван Лучечко. Він відзначив значимість ґрадуації абітурієнтів шкіл українознавства, що становить „для нас, українців у розсіянні, кузню українських провідників і мислителів, зокрема поза Україною".

Молитву перевів о. Севастіян Шевчук, ЧСВВ, з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, по якій майстер церемонії представив президіяльний стіл: о. С. Шевчук, о. Іван Сирота, ЧНІ, з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку; д-р Роман Дражньовський, голова Шкільної Ради; д-р Євген Федоренко, заступник голови й педагогічний дорадник Школи Українознавства в Нюарку-Ірвінгтоні; директор Школи Українознавства осередку СУМА в Ню Йорку й протоколярний секретар шкільної Ради проф. П. Андрієнко-Данчук; директор Школи Українознавства при церкві св. Михаїла в Йонкерсі Марія Кіцюк; директор Школи Українознавства при Відділі УККА в Пассейку Стефанія Квасовська; директор Школи Українознавства „Рідна школа" в Нюарку-Ірвінґтоні Юрій Кисілевський; директор Школи Українознавства т-ва „Самопоміч" у Ню Йорку мґр Атанас Кобрин; радник Богдан Ластовецький, голова Т-ва „Самопоміч" у Ню Йорку, і директор Школи Українознавства при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в Савт Бавнд Бруку інж. Олексій Шевченко.

Шістдесят випускників — дівчата в довгих сукнях, а хлопці у вечірніх убраннях, вводили директори їхніх шкіл. Вони зайняли центр залі, а навколо них з три сотні батьків і гостей. Мґр Лучечко представив усіх абітурієнтів і одночасно їхніх батьків та родину: Школа Українознавства в Йонкерсі — Христина Іванів, Орест Сохан і Люба Щур; Школа Українознавства в Нюарку-Ірвінгтоні: Роман Андерсон, Андрій Курилко, Аркадій Саламаха, Христина Терлецька, Юрій Тимків, Аскольд Шеґедин і Стефанія Шпачинська; Школа Українознавства Т-ва „Самопоміч" у Ню Йорку — Роман Бойчук Леся Воробець, Наталія Гончаренко, Іван Гринишин, Олесь Кмета, Рома Кришτальська, Роксоляна Лучечко. Зірка Маєвська, Романна Мішко, Ірина Походай, Мотря Процик, Роксана Хемич, Ігор Черник, Надія Шевчук, Петро Штомпіль і Роман Яремчук; Школа Українознавства осередку СУМА в Ню Йорку — Христина Бігун, Марта Гивель, Анна Ґбур, Дарка Ґенза, Ігор Дусанівський, Іван Качор, Аскольд Кобаса, Ірця Коцька, Василь Лавро, Галя Островська, Мирон Приймак і Юрій Стецько; Школа Українознавства при Відділі УККА в Пассейку — Борис Вірстюк, Тиміш Гнатейко, Богдан Іваськів, Наталка Колодій, Катруся Кулак, Андрій Лазебний, Христя Мазурик, Наталка Моравська, Зеня Наконечна, Северин Палидович, Андрій Панченко, Леся Стець, Діяна Турчан, Марко Хухра й Наталка Федун; Школа Українознавства при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в Савт Бавнд Бруку — Лінда Ґреґор, Іван Дорошенко, Лідія Жук, Віктор

(Закінчення на стор. 5)

Митрополит Любачівський посвятив пам'ятник на могилі сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцького

Ленгорн, Н.Дж. (В.Д.).— У четвер, 12-го червня ц.р., Митрополит Архиєпископ Мирослав І. Любачівський, новонайменований коадютор Блаженнішого Патріярха Йосифа, посвятив пам'ятник на могилі сл. п. проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, визначного українського науковця, державного мужа та патріота, на українському католицькому цвинтарі Скорбної Матері в Ленґгорні, Н. Дж.

Перед посвяченням самого пам'ятника відслужено поминальне Богослуження та панахиду в Українській католицькій катедрі у Філядельфії, які відправили о. ректор Василь Макух з Вашінгтону й о. Константин Берднар з Майнерсвілу, Па., обидва близькі приятелі покійного проф. Смаль-Стоцького

Посвячення пам'ятника доконав Митрополит Любачівський, який також був близьким приятелем св.п. Професора у Вашінгтоні, коли обидва викладали в Українському католицькому семінарі св. Йосафата.

Участь у поминках в катедральній авдиторії взяли: інж. Юліян Ястремський з дружиною Ольгою, які були господарями тризни, д-р Іван Флис (УНС), мґр Іван Базарко і д-р Володимир Душник (УККА); д-р Ярослав Падох й інж. Роман Кобринський з дружиною Марією (НТШ); проф. Леонід Рудницький (УКУ); о. Богдан Олесь; д-р Осип Оришкевич. інж. Володимир Шиприкевич з дружиною; Лідія Бурачинська і д-р Наталія Пазуняк; (СУА і СФУЖО; Йосеф Лисогір з дружиною; Валентин Сім'янців; проф. Петро Стерчо (Від. УККА у Філядельфії); Євген Рогач, Мирослава Ліщинська; Іван Скочиляс і Петро Мегик.

Під час обіду короткі промови-спогади про покійного проф. Смаль-Стоцького виголосили о. рек. В. Макух, проф. П. Стерчо, д-р Я. Падох, інж. Р. Кобринський, мистець П. Мегик і д-р В. Душник.

Всі промовці згадували зв'язки своєї організації та свої особисті з св.п. проф. Смаль-Стоцьким і свою співпрацю з ним, підкреслюючи його безмежну відданість українській науці та справі визволення українського народу; його наукову, дипломатичну та суспільно-громадську діяльність під час двох світових воєн його довголітню працю в Америці на посту президента НТШ, та говорили про нього, як автора відомих праць про історію української мови й літератури в Україні під московсько-большевицьким режимом. Промовці згадували шляхетні особисті прикмети незабутнього Професора, його тонке знання дипломатичного світу в Європі й Америці та його незвичайно конструктивну ролю в загально-українському суспільно-громадському та політичному житті.

На його пам'ятнику під хрестом є напис по-українськи і по-англійськи:

„Патріот, Державний муж і науковець." — А між українським і англійським написами — державний тризуб УНР.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ніхто понад законом

Розклад кожного суспільства і кожної держави починається з упадку законности. Коли не володіє закон, так як це діється в СССР, тільки сила може його заступити. Коли ж немає сили, тоді система стоїть перед невеселим майбутнім.

Уже більше як півроку тому ісламські фанатики в Ірані, ломлячи міжнародні закони й норми, устійнені на протязі сотень років, двосторонні договори з американською стороною, власне державне й ісламське релігійне право, захопили американських дипломатів, які чесно і згідно з прийнятими нормами та дорученими своїх легальних зверхників виконували свої завдання. Уже це само собою було злочином, але його розмір виявився щойно тоді, коли стало відомо, що за плечима невідповідальних фанатиків стоять державні чинники, які мають відповідати за державу і за своє суспільство.

Після потоптання й зломання закону вже тільки сила могла звільнити протизаконно притримуваних. Сила зізовні, або внутрішня. Зовнішня спроба, як відомо, не вдалася, а внутрі такої сили взагалі немає. Держава безрадна перед групою людей, які кормлять себе й інших фанатичною фразеологією.

У такій складній ситуації добитися звільнення ув'язнених — завдання важке. Одначе воно стає ще важче, коли різні елементи власного суспільства підривають заходи власного державного правління й пробують брати розвиток подій „у свої руки". Власне такий випадок маємо з колишнім прокуратором ЗСА, Ремзі Кларком, який з групою людей всупереч очевидній забороні найвищої державної влади вибрався „звільняти закладників". Якщо б самозванча місія Кларка була скінчилася успіхом, тоді ще можна б було шукати аргументів на її оправдання. Але місія не лише вдалася, але ще й очевидно відсунула день звільнення в'язнів, зміцнюючи іранських агітаторів у їхній поставі й даючи їм підстави думати, що в ЗСА може розвинутися такий внутрішній тиск, від якого держава мусітиме поступитися й визнати ірраціональні вимоги фанатиків.

Кларк, повернувши до ЗСА, пішов на очевидну демагогію. Свій протизаконний учинок він почав мотивувати своїми „правами людини", „правом на вільне слово", „духом вільної Америки" тощо. Надиво, колишній генеральний прокуратор забув, що всі ті його права не можуть колідувати й шкодити вищому законові — добру громади, суспільства, американського народу й американської держави. Власне тим законам і вартостям мусять бути підпорядковані всі ті індивідуальні пориви й ініціятиви, авторам яких здається, що вони знають краще й уміють зробити більше, як усі інші.

Випадок Кларка великою мірою пояснює жалюгідний стан американської правовости, коли злочинці безкарно гуляють серед населення, бо прокуратори — генеральні й менші — не розуміють ні суспільства, ні його потреб, ні своїх обов'язків. Тепер він не відчуває того цілого беззаконня, яке чинять іранці у відношенні до його співгромадян.

Ремзі Кларк зголосився був добровільно на оборонця Миколи Руденка і Олексія Тихого перед совєтським судом, щоб станути в обороні закону й людських прав. Це похвально. Але тепер замість обороняти американських громадян, яким пограбовано всі людські права, він стає в обороні іранського насильства.

Двосічний терор

Акти арабського терору проти ізраїльського летунства проти таборів палестинців у Ливані — історія, яка тягнеться вже кругло 30 років. Але недавно сталася подія, яка може послужити за лекцію, що ведення „терору для терору" може бути двосічною дією.

Терор був здавен, як сягає писана історія. Акти політичного терору — це вияв скрайнього обурення, це демонстрація, яка має якнайголосніше проповідувати ідею, в ім'я якої зроблено акт терору. Але це й усе: це вияв обурення, акт протесту, демонстрації кривавим чином. Проте терор не розв'язує проблеми. А коли він звернений проти невідповідних осіб і виконаний у невідповідний час, то приносить безмірну шкоду народові, з якого виросли терористи, поминаючи принципову етичну заборону: не вбивай.

Невиявлені ще злочинці, мабуть, ізраїльські скрайні й непримиренні вороги арабського світу, підкинули по одній бомбі до кожного з трьох автомобілів, власність трьох арабських посадників на правому березі Йордану, що належав до Йорданії і де населення — майже виключно арабське. Одному посадникові відірвало ноги, другий був легше поранений, третій чудом вийшов ціло. Який політичний глузд такого — видно докладно запланованого — терористичного акту?

Сам ізраїльський прем'єр Менахем Бегін, мабуть, зрозумів, що цей учинок одиниці чи одиниць опоганить в очах світу уряд і цілий Ізраїль — так, на жаль, буває, що дії одиниці йдуть на рахунок загалу — і повів слідство проти екстремної ізраїльської організації та казав арештувати її голову, рабіна Кагане, який уже в Америці став відомий, як звеличник насильницьких актів. Але що хотіли осягнути ініціятори, організатори й виконавці отих трьох атентатів? Убити трьох видатних арабських діячів? Три особи з-посеред біля 100-мільйонової маси арабського світу? Не допустити до дальших заходів замирення між Ізраїлем і його арабськими сусідами?

Очевидно, Палестинська Визвольна Організація, яка не визнає існування ізраїльської держави, але добилася вже залегалізування в Об'єднаних Націях своєї постійної місії в ролі „обсерваторів", негайно зажадала скликання знову Ради Безпеки ОН для наатаврування Ізраїля. Уряд СССР почав негайно мобілізувати членів Ради Безпеки для нової протиізраїльської резолюції. І навіщо це потрібне ізраїльським патріотам? Політикою ніколи не може керувати сліпа ненависть, яка вважає терор за найкращий засіб.

В. Левенець

„МИРНА" ПОЛІТИКА СССР

Після переведеної збройними силами комуно-московської імперії брутальної військової агресії на Афганістан, важливої під стратегічним поглядом країни, бо з її території можна, у випадку конфлікту контролювати важливі шляхи Перської затоки, на Заході почали обговорювати питання міжнародної відповідальности за злочини урядів комуністичних країн, зокрема Совєтського Союзу, в минулому і сучасному. Цією справою, чи краще сказати „студіями" займаються не тільки уряди, а зглядно міністерства оборони західніх країн, але також дослідники міжнародного права, політики і журналісти, які ще не затратили почуття моральних критеріїв.

Правда, деякі, зокрема ліберальні політики, робили собі великі надії, що може окупація 100-тисячною совєтською армією Афганістану — це тільки переходове явище; що різниці поглядів, які заіснували з приводу цієї окупації можна буде полагодити шляхом так званих „білятеральних" розмов; що совєтські верховоди таки візьмуть під увагу реакцію урядів західніх країн, зокрема З'єднаних Стейтів Америки, і врешті, що дипломатичний натиск і залякування бойкотом Олімпійських ігрищ приведе до сякої-такої розв'язки афганської проблеми, яка, у випадку необережного совєтського потягнення чи просування совєтських військ на південь в сторону Пакістану, могла б дуже легко допровадити до поширення конфлікту, а може навіть до більшої війни з участю ЗСА, Совєтського Союзу та їхніх альянтів.

Крах мирової офензиви

Не зважаючи на загрозу війни і скомплікованість усієї міжнародної політики з приводу совєтської агресії, всі мирні заходи, включно з переведеною новим державним секретарем ЗСА Едмундом Маскі розмови зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком у Відні з нагоди святкування 25-річчя незалежности і невтральности Австрії, завели. Розмови між Маскі і Громиком пройшли фактично в дуже холодній атмосфері, а замість примирливих слів про „розрядку" та „мирне співіснування", обидва політики радше обмінялися гострою критикою з приводу афганських подій. Маскі навіть підкреслював, головно у розмовах з австрійцями, що ті святкування стоять у суперечності до цієї ситуації, яку створили комуно-московські імперіялісти у різних частинах світу. При тому він недвозначно натякав на міжнародний тероризм, яким займаються комуністичні держави, створюючи запальні вогнища у різних частинах світу в залежності від потреби. Розрядка, на думку Маскі й інших західніх політиків, можлива тільки на базі міжнародного права і стриманости.

Реакція СССР

Тим часом із совєтського боку йдуть інтенсивні намагання, щоб применшити вагу агресії совєтських військ на Афганістан, яка становить причину-причин усіх дотеперішніх непорозумінь і занепаду, до певної міри, політики детанту. Генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід Брежнєв, виголошуючи промову на парадному прийнятті в честь генерального секретаря ЦК Єменської Соціялістичної партії, прем'єр-міністра Південного Ємену Алі Насера Мохаммеда, який недавно побував з офіційною візитою в Совєтському Союзі заявив, що СССР веде „чесну і принципову політику" не спрямовану проти будь-яких інших країн — „ні сусідніх, ні далеких, не загрожує втручанням в їх внутрішні справи". („Радянська Україна" з 28-го травня ц. р.) Більш того, Брежнєв в імені Совєтського Союзу підкреслено заявив, що „ми за мир, за те, щоб усі спірні питання вирішувались мирними засобами, без шантажу і погроз. Якщо тепер обстановка в світі ускладнилась, — далі заявив совєтський диктатор, — то перша причина цього — мілітаристський курс Сполучених Штатів".

Переходячи до афганського питання, совєтський верховода говорив про „викручування рук урядам десятків держав у Вашінгтоні", про „відбиття ворожих афганській революції вторгнень іззовні", про „Садата і його сепаратний договір для розколення єдности арабських країн", про „тримання арабів під дулом пістолета" і розкраданням їхніх дібр, а вкінці лицемірно відмітив, що ніхто на Афганістан не нападав і нікому, ані СССР, ані теперішній Афганістан не загрожує. Очевидно, він при тому оправдував „революції" в Анголі, з участю декількох тисяч кубинських комуністи вирізали кільканадцять тисяч противників режиму і ганив „зухвалість Ізраїля", який, мовляв, займається систематичною агресією на територію Ливану і придушенням палестинського народу.

Реакція Варшавського Пакту

Приблизно таке саме становище зайняли держави східньоевропейського бльоку, члени т. зв. Варшавського Пакту на своїй конференції, яка, як відомо, відбулася у Варшаві у днях 14 і 15-го травня ц. р., повністю схвалюючи „діяльність делегації Радянського Союзу

(Закінчення на стор. 6)

СОВЄТСЬКА ТАКТИКА „СПАЛЕНОЇ ЗЕМЛІ"

Пешавар, Пакістан. — Три місяці тому колишній капітан афганської армії, а тепер партизанський командир Асіль Кган, командував сотнями і тисячами ісламських бійців. Зі своєї квартири в селі Чігаль, над рікою Конар, він плянував і вів бойові операції. Здобувши місто Асмару, він запасся важкою зброєю і великою кількістю боєприпасів. Черговою його ціллю було місто Чагтсарай, що також недалеко пакістанського кордону. Тепер він у Пешаварі, Пакістан.

На запит, чи він збирається назад і може забрати зі собою ще й інших людей, була швидка відповідь: „Ні,ні. Чігаль знищений. Там важко... Де дістати харчі?"

Це картина, яка виразно ілюструє положення в Афганістані. Три місяці тому в провінції Конар була своя вільна область і своя влада. А тепер, хто міг рятувався утечею до Пакістану. Сотні й тисячі загинули. Долина ріки Конар — тепер пустиня.

Особи, яким удалось втекти, розказують: „Це був час ранішньої молитви, надлетіли гелікоптери й почали падати бомби... Гелікоптери надлітали й надлітали, а ми прилягли щільно до землі... Ми втекли в гори, що недалеко від села. А бомби падали цілий день. Гелікоптери прилітали аж до вечірньої молитви... А на другий день уранці ми покинули..."

Доки долини й дороги були вкриті снігами ісламські партизани контролювали околицю. Долина Конар була театром найбільших успіхів. Довкола все було зайняте ними й вони оточили провінційну столицю Чагтасарай, де укріпилися совєтські вояки й рештки афганської урядової армії. Прийшла весна, зникли сніги, танки вкрили всі дороги, а їм допомагали гелікоптери. Під атаками тих обидвох родів зброї заломилася оборона. Кого не вбили кулі й відламки бомб, той загинув від вогню.

День за днем сконцентрованим вогнем усіх родів зброї, бомбами й мінами ломили совєтські дивізії перстень довкола Кабулу, потім пішли танки. Знищивши спаливши будинки, харчі для людей й корм для звірят, совєтські частини перейшли на інше місце. Поволі почали вертатися оцілілі мешканці, а серед них партизани. Але вже в меншому числі, з малою кількістю зброї і без харчів. Усе треба відбудовувати від початку. А коли знову надвигнуть совєтські танки й налетять гелікоптери, тоді, мабуть, знову прийдеться відступати.
сотень

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

ПАЛЬМА ПЕРШЕНСТВА

В одному вузькому колі велася жива розмова на актуальну тему: якій категорії лікарів віддати найбільшу шану і найвище відзначення за їхні послуги хворим.

Пані середніх літ перша забрала слово:

— На мою думку, спеціяліст серцевих хворіб — найбільш заслужений лікар. Серце ж бо — мотором життя, живчиком нашого існування. Затихне серце і все інше затихне, зупиниться находу. Я пальму першенства віддаю спеціялістові серця.

— А я гадаю, — сказала друга особа, — що перше місце належить спеціялістові мозку. Що з того, що серце добре, як пошкоджений мозок, як грозить людині параліч, довголітнє каліцтво, безчинність. Спеціяліст мозкових хворіб — найважливіший лікар.

— А я гадаю, — сказав хтось третій, що лікар від хворіб артриту сьогодні на першому місці.

— Спеціяліст костей, (пошкодженого хребта), — обстоювала особа, що сама перейшла складну операцію костей.

Хтось з гурту додав від себе:

— Спеціяліст нервових хворіб сьогодні найбільш популярний. Він всилі привернути людині бажання бити, привернути рівновагу душі, радість життя. Йому належить найбільш заслужене місце.

А старша пані, що сиділа в фотелі, підперта м'якими подушками, сказала майже крізь сльози:

— Я пальму першенства віддаю домашньому лікареві, бо я терпіла і він мені допомагав, на кожен поклик телефону був готовий служити і добрим словом розради, і дотиком своїх рук, і ліком слів, і добротою серця. Йому від мене і моєї родини пальма першенства.

• У кожного, мабуть, своєрідне „щастя". Бож ось один совєтський кореспондент із села Русалівки Маньківського району пише про велике... щастя доярки Марії Гаврилівни, бож як її не бути радісною, коли на її честь біля контори колгоспу піднесено червоний прапор, її портрет, портрет — „трудівниці" висить на районній Дошці пошани, вона ж бо „здобула славу" найкращої доярки не тільки свого колгоспу, але й в цілому районі. Ще й до цього Марія Гаврилівна обіцяла, а в „трудівниці", мовляв, „тверде слово", що від кожної корови одержить не менше як 4,200 кілограмів молока. Тамтого року, виконавши „соціялістичні зобов'язання", отримала від кожної корови понад 4,000 кілограмів молока. І як тут не бути... щасливою.

Маріян Коць

ЧИ ТІЛЬКИ НОМІНАЦІЯ?

Стараннями декількох громадянських установ, очолюваних молодими українцями та у співпраці з УККА, президент Картер призначив д-ра Юліяна Куляса членом Ради, яка досліджує народовбивство, т. зв. голокост, практикований у нашому столітті.

Знаємо, що старання українців мали поважні перешкоди й їх аргументовано браком українських кваліфікаційних сил у цій ділянці. Треба подивляти тих молодих ентузіястів справи, які вживаючи різних аргументів — от хоч би, що напис на стрічці вінка, покладеного на пам'ятнику в Бабиному Ярі не був в українській мові, а цьому можна було б запобігти, якби в Раді був українець, — все таки добилися визнання своїх претенсій. І справа здобула частинний успіх. Але її повне завершення залежне від постави до цієї проблеми всього українства та не тільки мешканців у ЗСА.

Засяг діяльности

Покищо нам не відомо, який засяг діяльности матиме Рада. Чи буде це тільки відмічення народовбивства в поодиноких країнах, чи вшанування пам'яті тих помордованих, чи встановлення проминальних, а, може, й вічних пам'яток-документів про доконані жорстокості над народами у цьому столітті. Власне тому, що проблема може бути поставлена у найширшій площині й тому, що ми, українці, маємо до цього найбільші кваліфікації, потрібно основно передумати й розбудувати роботу так, аби не соромитись перед нащадками, занедбавши цю нагоду.

Жорстокості, які не мають паралелі

Стверджуємо, що український народ був лябораторійно-науково приречений на загладу і вона почалась надалеко скоріше чим такий плян накреслив злочинець нашого сторіччя Адольф Гітлер. Коли взяти під увагу, що вже у 1920 роках влаштовано перший голод, а у 1933-34 роках другий штучний голод, жертвами якого впало приблизно сім мільйонів українців; що, задовго до існувань Авшвіців, Майданеків, мільйони українців були нищені у концентраційних таборах Сибіру; що цей благородний український нарід був так жорстоко нищений, як ніякий інший, і хоча не був він ані газований, ані спалений, вмирав голодовою смертю, інколи через жорстокий канібалізм — це, власне, є тим аргументом, що кваліфікує нас не тільки в членство, але й провідні пости Ради.

Жорстокості над українським народом не мають паралелі.

Бумеранг?

Благородний український нарід, по своїй природі, хоче забути ці всі кривди тим які були спричинниками тих жорстокостей. Чи, одначе, ця благородність не обернеться проти нас бумерангом? Це надто серйозна справа, аби віднестись до неї, як до передвиборчого здобутку наших поселенців у ЗСА. Це надто історичної ваги робота, аби ми зм'ягшували наше співжиття із деякими групами коштом правди про штучний голод в Україні й ціною тих невинних жертв. Ця справа має ще й другу загрозу. Оце недавно у зверненні зі Совєтського Союзу, підписаного українцями й не-українцями читаємо, що уряд Української ССР був спричинником голоду в Україні. Спостерігаємо також, як підступно накидається думку, що комсомольська молодь України видатно спричинилась до голоду. Коли ж не відкидати ці інсинуації, зумисне утверджені друкованим словом, ми дозволимо пізніше на таку єресь, що, ми самі, українці, були спричинниками українського голокосту.

Власне тому, що Рада голокосту може прийти до висновків історичної ваги, потрібно організувати робочий апарат, який послідовно, авторитетно й удокументовано дослідить і утривалить висліди над народовбивством українського народу. Якраз ще тепер, коли живуть свідки тих жорстоких подій потрібно негайно списати й узаконнити їхні свідчення. В українських архівах знаходяться деякі документи, які матимуть важливе значення у цій роботі. Включитись до цієї праці повинні не тільки українці ЗСА, але й усіх країн нашого поселення, — включно з батьківщиною. Але нехтування цього джерела тільки тому, що воно нині під чужою владою, — є невказане. Якраз найвірогідніші матеріяли знаходяться в Україні й їх потрібно звідтіля видістати. Інакше кажучи, до цієї роботи повинні бути притягнені всі українці й ця справа повинна набрати якнайширшого розголосу, та не ради розголосу тільки, але своєї важливости.

Робочі клітини

Такі робочі клітини мали б бути організовані з найбільш авторитетними людьми у проводі. Праця розподілена по відділах документації, переслухувань, узаконення, мікрофільмування, координації, популяри-

(Закінчення на стор. 5)

І. Витвицький

35 РОКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Дещо інакше підходить до цієї проблеми Білінський. У своїй студії англійською мовою п. н. „Українська ССР в міжнародних відносинах після Другої світової війни", поміщеній у дев'ятому томі аналів УВАН за 1961 рік, він розглядає декілька можливих причин, які могли спонукати совєтського вождя до такого рішення. Однією із них могло бути бажання придбати додаткову кількість голосів. При цьому Білинський думає, що домагання Громика, щоб прийняти в члени ООН 16 совєтських республік було радше пробним бальоном, як серйозною спробою. Як другу причину можна прийняти розрахунок на політичні й психологічні користі, як у відношенні до сумежних країн, пізніше т. зв. країн „народної демократії", так і в відношенні до зовнішнього світу взагалі. Йшлося про те, щоб показати назовні, що Совєтський Союз ступив на шлях децентралізації та заохотити східньоевропейські країни приєднатися до громади. І врешті третьою причиною можна вважати непевне становище совєтської влади в Україні, про що згадував Сталін у своїй розмові з Рузвелтом. Розцінюючи ці можливості, Білинський заперечує реальність першої з них, тобто бажання придбати додаткові голоси. Натомість він вважає, що справжні причини були політичного характеру. А саме — з одного боку — намагання замаскувати совєтську територіяльну експансію і при тому теж прихилити до себе східньоевропейські народи, а з другого — послабити ріст відосередніх сил у межах Союзу.

Константин Савчак у своїй вище згаданій праці теж подає декілька причин, які могли мати вплив на домагання совєтського вождя. На його думку бажання здобути якнайбільше голосів у запланованій організації слід уважати однією з дійсних причин. Це очевидно давало б Совєтському Союзові практичні користі на терені тієї організації і на міжнародному терені взагалі. Крім того, як іншу причину треба рахувати фермент на національному підложжі серед підсовєтських і новопідкорених народів. Ішлося про те, щоб якоюсь мірою задовольнити їхні національні прагнення. Висовуючи максимальне домагання Громико, мабуть, не мав надії, що воно пройде, але розраховував на те, що якась кількість тих республік усе таки буде прийнята. А щодо України й Білорусі, то Сталінові залежало на тому, щоб ці республіки включити в члени-основники, бо пізніше було б сумнівним, чи їх приймуть взагалі.

Два етапи

Мені здається, що в совєтських заходах у тому напрямі треба розрізнити два етапи. Перший це період до конференції в Ялті і другий — сама Ялтинська конференція. Плян створити міжнародну організацію був відомий Сталінові ще з 1943 року, а можливо й раніше. Про нього говорилось на конференції міністрів закордонних справ у Москві восени того року.

Очевидно ніхто в тому часі не знав, як буде устроєна система голосування, але загально прийнятий принцип рівности членів зумовлював рівність у голосуванні. Так ця справа стояла на конференції у Домбартоні Овкс, хоч там її ще остаточно не вирішено. З того приводу Черчілл у своїх спогадах пише: „Кремль не мав наміру вступати до міжнародної організації, де він міг би бути переголосований горсткою дрібних держав". А стан був такий, що Велика Британія разом із своїми домініями й Індією могла мати шість голосів, а ЗСА, якщо врахувати Філіппіни, Кубу та деякі південно-американські т. зв. держави-клієнти могли мати теж біля пів тузеня голосів. Отож, зрозуміло, що саме з уваги на те Сталін намагався пропхати в цю організацію якнайбільше совєтських республік, по змозі всіх 16. З тією метою він поспішився теж провести конституційні зміни, щоб мати легальну підставу для такого домагання. Тому треба прийняти, що в тій стадії аргумент кількости голосів мав безумовно своє виправдання.

Ситуація основно змінилась під час Ялтинської конференції, де запропоновану Рузвелтом схему голосування, Сталін прийняв. Із цієї причини, — треба думати, — він зразу обмежив кількість пропонованих у члени республік до трьох, а пізніше до двох. Тут уже не кількість голосів, а якісь інші рації мусіли стояти за тим домаганням. Які саме? В розмові з Рузвелтом Сталін згадував про дві, а саме те, що Україна й Білорусь зазнали під час війни великих втрат і знищення в боротьбі з німецьким наїзником і те, що під ту пору положення совєтської влади в Україні дуже трудне й непевне. Тому, — говорив він, — членство України в Об'єднаних Націях є необхідне, щоб зберегти єдність Совєтського Союзу.

Перший із тих аргументів не потребує підтвердження. Усім відомо, що Україна й Білорусь зазнали в ході війни колосальних втрат і спустошення. Але можна сумніватись у щирості такого ставлення справи якраз Сталіном. Відомо, що він не був податливий на будь-які чуттєві спонуки. Святкуючи перемогу у війні, Сталін підняв тост за „велікій русский народ", не згадуючи про інші народи. Тому того роду виправдання треба вважати радше аргументом на експорт.

Дії УПА

Натомість щодо другого аргументу, то є достатні підстави вірити щирості совєтського вождя. Треба пам'ятати, що в тому часі в Україні діяла УПА, зокрема в Галичині й на Волині. На східньоукраїнських землях воєнні дії теж спричинились до росту національних почувань. Пригадаймо, що на 20-му конгресі Компартії у своїй т. зв. секретній промові Хрущов згадував про Сталіна плян виселити кудись українців з України. Трудність була тільки в тому, що їх було забагато. Але знаємо, що він перепровадив подібну операцію з чеченцями і кримськими татарами. Пригадаймо теж різні відозви совєтської влади до вояків УПА, щоб вони складали зброю. Одну із таких відозв підписав Хрущов. Зростало число випадків, коли совєтські вояки переходили на бік повстанців. У 1947 році складено таємну умову між

(Закінчення на стор. 6-ій)

МОВА ПРО МОВУ

СТОРІНКА КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

О слово рідне! орле скутий!
Чужинцями кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпам'ятно забутий.

О. ОЛЕСЬ

Рік II. ЧЕРВЕНЬ 1980 Ч. 2 (5)

Цей випуск сторінки „МПМ" присвячуємо деяким проблемам української мови в Америці. У попередніх її випусках ми звертали увагу передусім на русифікацію поневоленої України як на справу, що всіх нас тривожить і болить. Цьому загрозливому явищу ми не в силі запобігти, але наш священний обов'язок — протиставитися цьому жорстокому лінґвіцидові речовою й науково обґрунтованою критикою та однодушними протестами цілої громади.

Та, мабуть, найкращою і найефективнішою формою протесту буде наше ставлення до рідної мови, яка в країнах нашого поселення опинилася в неменше загрозливому становищі занепаду. Невідхильний процес асиміляції в чужомовному довкіллі підрізує в корені її існування, і стоїмо перед небезпекою, що через два-три покоління в наших громадах тільки одиниці ще зберігатимуть батьківську мову.

Треба признати, що вчителі, виховники та провідники молоді вкладають багато труду, щоб защепити молодому поколінню знання української мови і любов до неї. Одначе їхня наполеглива праця не може дати бажаних результатів не тільки тому, що фактично рідною мовою молодого покоління є мова країни його народження, але у великій мірі також через мовну невпорядкованість, яка панує в нашій громаді.

За прикладами мовного розгардіяшу не треба далеко шукати. Вистачить розгорнути першу-ліпшу газету, щоб побачити, що там рябіє від усякого роду варваризмів, зайвих польонізмів, росіянізмів, діялектизмів, а ще більше від правописної непослідовности. Взяти хоч би слово, що його вживаємо щораз то частіше в зв'язку з наближенням тисячоліття християнства в Україні. Отож, в одній і тій самій газеті, а нерідко на одній і тій самій сторінці друкують хрищення, а через кілька рядків — хрещення. Країну нашого поселення одна наша наукова установа називає ЗСА, а друга — США. Подібних прикладів мовної та правописної хаотичности можна б наводити без ліку. В усному мовленні справа виглядає ще гірше, бо тут у гру входить ще й наголошування, з яким не справляються не тільки пересічні громадяни, але й культурні та політичні діячі, доповідачі та промовці на конференціях і святкуваннях і, на жаль, навіть професори — науковці. Так наче б ми не мали довідників літературного наголошування й вимови...

Здавалося б, що не повинно бути важко усунути цю мовну й правописну аномалію. Адже це залежить виключно від нас самих, бо в демократичних країнах ніхто не забороняє нам плекати рідну мову. На жаль, справа не виглядає так просто, бо за більше, як тридцять років нашої післявоєнної еміграції дуже мало зроблено у справі мовної та правописної уніфікації.

Причини цього не так політичні, як радше психологічні: неохота однозгідно співпрацювати і жертвувати свій час і знання для загальної справи, небажання позбутися догматичного думання та піти на компроміси. А вже крайній час, щоб наші компетентні чинники, такі, як наукові установи, яких маємо аж кілька, товариства письменників і журналістів, Шкільна Рада при УККА та представництва організацій молоді, скликали спільну конференцію в справах мови й правопису. Це був би найкращий вияв патріотизму й турботи за дальшу долю рідної мови, найціннішого скарбу нашої національної культури.

М.О.

ПОЛІМО МОВНИЙ БУР'ЯН!

Починаючи з цього числа, будемо систематично друкувати слова й звороти, що, хоч вийшли з літературної мови як діялектизми чи польонізми, ще далі засмічують мову значної кількости наших громадян.

Поданий тут матеріял прислали нам проф. В. Лев (від пок. проф. О. Панейка), і п. Дм. Грушецький з Чікаґо, за що їм дякуємо. Сподіваємося, що й інші читачі співпрацюватимуть з нами в цій рубриці.

Матеріял проф. О. Панейка

СЛІВ, ЩО В ДУЖКАХ, НЕ ВЖИВАЙТЕ:

(безличний) нахабний
(бесідник) промовець
(борба) боротьба
(будьто) ніби, наче, буцім, мов, не мов
(бувший) колишній
(варта) варт, варто
(видіти, предвидіти) бачити, передбачити,... вони бачать, бачачи
(відносно) малий — розмірно малий
(великан, великанський) велетень, велетенський
(вечером, літом, зимою, осінню...) ввечері, влітку, взимку, восени, влітi, взимі
(виїмок) виняток
(вистарчить) вистане; досить щоб
(взивають) закликають
(візвання) заклик, поклик
(жию, жиєш) живу, живеш
(вкоротці, внедовзі) незабаром, незадовго, невдовзі
(воздух) повітря
(вправді) щоправда
(впрочім; прочі) а втім, зрештою; всі інші
(втім) враз, раптом, несподівано
(гладонький, слабонький, легонький, дрібонький) гладенький, слабенький, легенький, дрібненький
(глубокий) глибокий
(дневний, дневник) денний, денник
(домів) додому
(доперва) тількищо, ось тільки, тільки но, щойно, щотільки
(дозваляти) дозволяти
(дрощі) дрижаки
(доптати) топтати
(дусити) душити
(ество) істота
(жена) жінка, дружина, жона
(женщина) жінка
(зависить від...) залежить
(загадочний) загадковий
(заки) поки, перш ніж
(замітний) помітний
(зачет) залік
(заникати) займати
(заперестати) перестати, занехати, покинути
(заосмотрити) забезпечити
(зглядно) чи, чи пак
(звено) ланка
(злишній) зайвий
(заєдно) раз-у-раз, завжди
(заінтересування) зацікавлення
(знова) знов, знову
(знакомий) знайомий
(засадничо, в засаді) в основному
(знимка) зні'мок, знімка

Матеріял Дм. Грушецького

(бальон) [у спорті] м'яч
(вив'язатися) справитися, виконати
(диван) килим
(лапка) пастка
(лижви) ковзани
(листа) список
(ненадійно помер) несподівано помер, нагло помер
(освічена кімната) освітлена кімната
(пироги) вареники
(плин) рідина
(побут) перебування
(прихід) прибуток
(пушка) бляшанка
(родичі) батьки
(розхід) [розмовне] видаток, витрата
(росіл) бульйон (розсіл — соляний розчин з-під огірків)
(склеп) крамниця
(стук-пук) пінг-понг, настільний теніс
(туш) душ
(того року) цього року
(ярина) городина

Із сторінок наших газет

„Горохом об стіну..."

Не треба бути кваліфікованим мовознавцем, щоб завважити в нашій пресі ряд відхилень від норм літературної мови, а часто навіть і помилок. Деякі неправильні слова та звороти так глибоко вросли в мововжиток наших робітників пера, що їх тяжко викоренити. Так, напр., на нашій сторінці „МПМ" ми окремо писали про вживання числівників *два - три - чотири - п'ять* і т.д. у зполученні з іменниками, що є в реченні підметом і повинні стояти в називному відмінку. (Див. статтю „Слідами чужих впливів", „МПМ", червень 1979). Проте і далі не тільки в дописах та оголошеннях, але навіть у редакційних статтях трапляються такі неправильні форми як „*двох кореспондентів стало* членами групи" замість „*два кореспонденти стали* членами групи", „у курсах *взяло участь 563-ох студентів*" замість „*563 студенти взяли участь*", „*його двох спільників закупило* срібла ще більше" замість „його *два спільники закупили*", „*двох баварських міністрів і трьох міністеріяльних урядовців* в УВУ" замість „*два баварські міністри і три міністеріяльні урядовці* в УВУ" і т.д.

Твердо вкоренився в нас також польонізм *панство* замість подружжя. Так, напр., в одному звідомленні читаємо: „...на свято прибули *панство* С. і Н. Караванські". Думаємо, що наші відомі правозахисники й оборонці української мови були б більше задоволені формою *подружжя* С. і Н. Караванські. Про вживання слова *подружжя — не панство* писав уже А. Юриняк в „МПМ", жовтень 1979.

Чомусь одна із наших організацій уперто тримається назви „Зарево", дарма що в „МПМ", червень 1979, була вже мова про те, що замість рос. слова *зарево* треба вживати українське *заграва*.

Інші русизми

У мову наших редакторів, які, до речі, в більшості походять з Галичини, чомусь часто вкрадаються запозичення з російської мови. Так, напр., на сторінках наших газет звідкілясь появилися слова *земледілля* і *землеробство*: „Демонстранти вимагали резиґнації міністра *земледілля*"; „Цілковито зруйнована база *землеробства* нашого народу". Щоправда, слова *землероб, землеробство* знаходимо тепер у сучасних словниках, але нема їх ні в словнику Б. Грінченка, ні в Голоскевича. Що більше, Б. Антоненко - Давидович, один із найкращих знавців української мови, пише в своїй книжці *Як ми говоримо*: „На табличках, на штампах і печатках, у діловому листуванні й на сторінках періодичних видань ми читаємо слова *землероб, землеробство, землеробський*, але цих слів не знайдемо в нашій класичній літературі та фольклорі..." Антоненко - Давидович стверджує, що ці терміни створені всупереч законам українського словотвору і замість них радить вживати слова *хлібороб, рільник, ратай, хліборобство, рільництво, хліборобський, рільничий*.

До книжки Антоненка-Давидовича відсилаємо також тих дописувачів, що сподобали собі російський зворот *приймати участь*: „у панелю *приймали участь* такі доповідачі" (Із звіту УККА); „В дискусії *приймав участь* проф. Рудницький з Монтреалю (ОУПС). У своїй книжці Антоненко-Давидович пише: „Недобре надруковано в одній районній газеті: „у збиральній кампанії *прийняли участь* не тільки школярі, а й старі люди села". Тут треба було написати *взяли участь*, як і в інших аналогічних випадках: „Чув Прохор, що Зінька *брала участь* у виставі".

Навіть у *Російсько-українському словнику*, К. 1962, рос. *принять участие* перекладено на укр. *брати, взяти участь*.

Порушення найхарактернішої риси української мови

Найхарактернішою рисою української мови, що відрізняє її від інших слов'янських мов, мовознавці називають чергування *о* та *е* з *і*. У сучасній літературній мові воно дуже поширене. На жаль, ряд дописувачів ламає цей закон, уживаючи неправильні форми в прізвищах, закінчених на *-ів*, напр.; *Іванів-Іваніва* замість *Іванова, Кравців-Кравціва* замість *Кравцева*.

Прикладів на ці неправильні форми дуже багато в наших газетах: „Джеймс Гем ґратулює Юрієві *Даниліву*" замість *Данилову*, вистава малюнків Т. *Кузьміва* зам. *Кузьмова*, відзначення проф. *Яніва* зам. *Янева*, Образ кисти Петра *Андрусіва* зам. *Андрусева*, статті Іллі *Дмитріва* зам. *Дмитрова*, у сороковий день смерти *Івасіва* зам. *Івасева*, арешт Василя *Стрільціва* зам. *Стрільцева*... і т.д., і т.д.

Щоб оминути небезпеку вживання таких неправильних форм, треба пам'ятати, що, згідно з законами української мови, голосні *о, е* виступають найчастіше у відкритих складах, а голосна *і* — у закритих. Отже говоримо і пишемо *ніж-ножа*, а не *ніжа, стіл-стола*, а не *стіла, Львів-Львова*, а не *Львіва, Київ-Києва*, а не *Київа*.

Моко

Звороти

Де ти ідеш? — Куди йдеш?
Ми розумілися зі собою — Ми розуміли один одного
Прошу пані, чи пані ідуть? — Пані Н., чи ви ідете?
Розчарований приємно — Приємно вражений.
Ходи ту! — Ходи сюди! („Ходи сюди, сядь, поговорим — Дай рученьку білу мені!" — Л. Українка).

ЧИ СПРАВДІ РОЗВИТОК?

Таке питання мимоволі виринає, коли читати статтю Д. Г. Гринчишина „Розвиток української літературної мови на західноукраїнських землях за роки радянської влади", що її він написав „до 40-річчя возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною" (*Українська мова і література в школі*, 1979, ч. 9).

Ця коротка стаття, може, й не заслуговувала б на окрему увагу, але в ній автор подає ряд цікавих прикладів, які, на його думку, показують „велетенські успіхи в оволодінні нормами загальнонаціональної літературної мови..." У вступі, переповненому режимним пустослів'ям, він каже, що в умовах Австро-Угорщини та панської Польщі великої шкоди розвиткові української мови завдали такі реакціонери як москвофіли, а також буржуазні націоналісти, яким він закидує такі провини як орієнтацію на діялектну галицьку основу (це не зовсім так — М.О.), орієнтацію на західньоевропейські зразки та на цілковитий відрив від російської мови (добре було б, як би й „не-буржуазні і не-націоналісти" взяли це до уваги! — М.О.).

Автор пише, що внаслідок „возз'єднання" українська літературна мова дістала необмежені можливості в усіх сферах життя. За роки радянської влади відбулася уніфікація багатьох термінів та демократизація мови, що стала здобутком найширших мас. Критикуючи польонізацію Галичини за панської Польщі, автор висловлює своє захоплення тим, що тепер „населення західних областей УРСР дістало широкі можливості для оволодіння російською мовою" і твердить, що „цю мову трудящі глибоко шанують і вивчають".

Обговорюючи зміни, що тепер відбулися в мові галичан, автор наводить слова, які навряд чи можна вважати вкладом у розвиток мови: *фізкультура* замість *руханка, баскетбол* замість *кошиківка, суфікс* замість *наросток*...

Збагаченням мови бачить він у таких словах з суспільно-політичної лексики як: *обком партії, комуніст, піонервожата, агітпункт, політика миру*; з виробничо-технічної лексики: *картоплекомбайн, бурякорізка, кормоцех, сінаж...*; у галузі транспорту: *повітряний лайнер, моторолер*; у галузі промисловости й виробництва: *бульдозерист, екскаваторник, арматурник, прокатник*... Із понять, пов'язаних з поліпшенням побуту (! — М.О.) радянських людей: *універсам, універмаг, сервіс, продмаг, сервант*.

Великим досягненням української літературної мови автор уважає введення лексики з різних галузей науки, виробництва, спорту, мистецтва, хоч вони не совєтський винахід, а здебільша загальнознані міжнародні терміни: *кібернетика, біохімія, біофізика, кардіограма, арія, кантата*. Викликають посміщку слова-кальки з англійської мови, що прийшли через російську мову: *лазер, код, гандбол*...

Збагаченням мови вважає автор також слова, що „відбивають соціялістичну свідомість мас": *Герой Соціялістичної Праці, лауреат Ленінської премії, ударник, орден Леніна, орден Червоного Прапора, медаль за трудову доблесть* і ін. Фразеологічні сполучення: „*Ленінів заповіт облетів увесь світ; Всі дороги ведуть до комунізму; У Радянському Союзі всі трудящі — вірні друзі* (!? — М.О.).

Більш-менш подібної якости є здебільша й інші приклади: вони показують мовну уніфікацію, що в багатьох випадках є однією із форм русифікації. Так, напр., автор дає ряд прикладів на дуже продуктивний тепер суфікс *-к-* у віддієслівних іменниках: *плавка, розробка, пересадка, посадка, висадка, розрядка, розстановка, обробка* і под.; слова із суфіксом *-уч-* (*-юч-*) (рос. *-ющ-*): *завідуючий, керуючий, командуючий, наступаючий, нападаючий, супроводжуючий*. Обидва суфікси насправді притаманні російській, а не українській мові.

Дальші мовні осяги, на думку автора, це абревіяції, такі як: *компартія, пивзавод, спецодяг, профтехучилище, хімфармзавод, сільгосптехніка* і ін. Автор не наважується сказати, що більшість цих новоутворень — русизми, і тільки один раз, наводячи приклади на синтаксичні конструкції з прийменником *по-*, він виразно пише, що це російські форми, „яких раніше уродженці Західної України не вживали": *наказ по школі, оголошення по радіо, проректор по науковій роботі, товариш по школі* та ін. Безособові пасивні конструкції: *школу побудовано, магазин зачинено* також появилися в західніх областях за совєтської влади.

Автор також реєструє витіснення з правопису букви *ґ* та заміни м'якого *л* на тверде *л* в словах іншомовного походження, усе це має бути доказом на те, що „українська літературна мова в братньому єднанні з російською мовою... невпинно розвивається, підноситься, вдосконалюється, збагачуючись новими мовно-виражальними засобами..."

Але хто може повірити, що це правда?

М.О.

КУТОК ТЕРМІНОЛОГІЇ

Прозірка — діяпозитив

За останні десятиріччя фотографії, роблені на прозорій фотоплівці, стали дуже поширені й популярні. Американці називають їх „slides" або, рідше, „transparencies". Коли, в 50-х роках, американські українці перше слово живцем запозичили та українізували на „слайда", постало питання, чи не знайти для нього відповіднішої української назви. Щоправда існує для цього предмету греко-латинська назва *діяпозитив*, яку початково вживано для прозорих зображень на склі. Ця назва, одначе, для побутового вжитку не дуже то вигідна, бо довга — п'ять складів. Тому німці, наприклад, скоротили її на „Diaz," поляки утворили власне „przezrocze", але росіяни, що любуються в довгих словах і назвах, залишили її без змін — „диапозитив".

Ще 1956 р. підписаний запропонував переклад *прозірка* (від „прозорий"). Інші пропозиції, що виринули менше-більше в цей сам час, були *проглядка* та *просвітка*. За більше як 20 років, що проминуло від цього часу, назва *прозірка* набула широкого поширення між нашими людьми у діяспорі, тоді, коли інші два новотвори не прийнялися. Очевидно, в УССР можна вживати тільки назву *діяпозитив*, бо так є в російській мові.

Зрідка, на еміграції трапляється і назва *світлина*. Ця назва для анг. „slide" не підходить, бо традиційно вона означає фотографію взагалі (див. словник Бойкова та ін. з 1932 р.).

Треба пам'ятати, що слово *прозірка* має наголос на першому складі як в однині, так і в множині (аналогічно до слова *проліска*). Прозірки (діяпозитиви) оглядають на просвіт або висвітлюють на екрані *проєкційним апаратом*, або *діяпроєктором* (анг. „slide projector"). (Подібне слово, узяте з французької мови, *прожектор*, означає що інше, а саме відповідає англійському „search light").

А. Вовк

Помічені друкарські помилки в попередньому числі „МПМ"

Надруковано: Ч. 3 — *має бути*: Ч. 1 (4).

У редакційній статті в 7 рядку зн.: мовозці — мовознавці.

У рубриці "Пошт. скринька": Дякуємо, Читачі — Дякуємо, Вш. Читачі.

У підвалі „З Івана..." в останньому рядку першої шпальти: И.Л. Белодед — И. К. Белолед.

В статті „Неповна..." в 1 шпальті в 18 рядку вн.: У продовж — упродовж.

В 4 рядку: Марія, Магдаліна — Марія Магдаліна.

В 5 рядку: переважно форми — переважно є форми.

Пропущено: Відповідальний ред. М. Овчаренко.

РОЗМОВИ З ЧИТАЧАМИ

У листі до нас пані Катерина Харкевич із Чікаго заторкує важливе й актуальне питання: „У нашій пресі, особливо в самвидавних матеріялах з України, часто можна подибати слово *духовний* замість слова *духовий*. Адже ці два прикметники не є синомімами. Слово *духовний* уживається в нашій мові замість слова релігійний, напр., *духовний* концерт, *духовна* особа, *духовне* виховання, *духовне* покликання. Слово *духовий* походить від слова *дух*, отже маємо духова культура, *духовий* розвиток, *духовий* занепад і т.д.

Прошу пояснити, яка Ваша думка щодо цього питання. Чому наші письменники з України слово *духовий*, яке вживається в нашій мові від давніх часів, замінили на слово *духовний*?"

Цілком поділяємо Ваші погляди. Це правда, що прикметник *духовий* походить від слова *дух* і значеннєво з ним зв'язаний. У своєму словнику (Київ, 1907) Б. Грінченко подає слово *духовий* з поясненням, що воно відноситься до слова *дух*. Це пояснення він ілюструє цитатою з роману П. Мирного „Хіба ревуть воли": „Якась незвичайна сміливість і *духова* міць". Слово *духовний* Грінченко подає з двома значеннями: 1. те, що відноситься до духовенства: „*духовний* стан" — з „Люборадських" Свидницького; 2. — „*духовний*" „Ваш образ *духовний* через моє слово ніколи не забудеться" (П. Куліш „Оповідання").

У сучасних словниках прикметник *духовий* майже усунено і заступлено його словом *духовний*. Так у „Словнику української мови" К. 1971, прикметник *духовий* окреслено як діялектне слово. Щоправда, є тут слово *духовий*, але з наголосом на останньому складі та із значенням, що відноситься до музичних інструментів: „Там грає *духовий* оркестр". Згідно з сучасними словниками прикметник *духовний* має два значення: 1. зв'язаний з внутрішнім психічним життям людини, моральним світом її; 2. стосовний до релігії, церкви. Як бачимо, порядок значень не такий, як у Грінченка, але про Грінченка тут не згадується.

Виходить, що в сучасних словниках справу цих двох прикметників спрощено так, як у російській мові, в якій нема слова *духовий*, але є тільки „*духовой*", що відноситься до музичних інструментів, напр.: „*духовой* оркестр". Рос. прикметник *духовный* має такі самі значення, як аналогічний прикметник в українській мові.

М.

* * *

Ієромонах о. П. Ямняк у своєму листі до редакції підкреслює деякі мовні огріхи еміграційної преси, напр., зайве вживання пасивних форм дієслова там, де активна форма є більше властива нашій мові („Церква була посвячена таким то священиком" замість правильно: „Такий то священник посвятив церкву").

Більшість наведених газетних помилок стосується, одначе, *правопису*. Деякі з них тут обговоримо. Іменники, що у писемній формі мають як закінчення дві приголосні та знак м'якшення, напр., радість, вість, кість, відповідальність, смерть, у другому (родовому) відмінку дістають за харківським правописом, що нас обов'язує, закінчення на *-и*, напр.: багато радост*и*, пропав без віст*и*, із слонової кост*и*, брак відповідальност*и*, близько смерт*и*. За підсовєтським правописом, *всупереч живій народній вимові*, треба писати: багато радост*і*, без віст*і*, близько смерт*і* тощо. Закінчення родового на *-і* трапляються в нашому еміграційному друкованому слові або тому, що автори й редактори не знають правописних правил, або вони свідомо підтягають свій правопис під „казьонний" совєтський. Адже в нас є науковці, що вповні капітулюють перед окупантом і закликають нас прийняти накинений офіційний „уфімський" (бо укладений в російському місці Уфі) правопис.

Один з наших філологів, після відвідин України, розказував, що ці професори мовних факультетів, які мають мовне відчуття, кажуть своїм студентам таке: пишемо „багато радості, без вісті", але вимовляємо: „багато радости, без вісти" тощо, подібно як пишемо „гудзик, ґуля, гава, гегати", але вимовляємо „ґудзик, ґуля, гава, ґеґати".

Друга справа — це проблема відмінювання чи невідмінювання назви Торонто. Як харківський, так і підсовєтський правописи кажуть не відмінювати чужих географічних назв закінчених на *-о*. Не відмінюємо, отже, назв Чікаго, Мехіко, Марокко, Толідо. Правописний словник за ред. Я. Рудницького і К. Церкевича дає, одначе, *як вийняток* — Торонто, Торонта. Тому, що в цій справі нема авторитетного рішення, не можна уважати словосполучень типу „іду до Торонто, був у Торонто" правописним прогріхом. Не слід також відміняти назву Чікаго, поки таких правописних вийнятків не узгіднимо. Зате у правописі *географічних назв на приголосну*, помилкою є їх *не* відмінювати. Неправильно є писати: концерт в Перт Амбой, громада в Редінґ, мешкаю на Лонґ Айленд. Треба ці назви відмінювати, отже, писати: концерт в Перт Амбо*ю*, Громада в Редін*зі* (не: в Редінґу), мешкаю на Лонґ Айленд*і* (або: на острові Лонґ Айленд).

Отець Ямняк звертає увагу на такі словосполучення, що не ввійшли в українську літературну мову: „професори вчать *на університеті*", „студенти учаться *на університеті*", замість яких треба говорити і писати: учать в університеті, учаться в університеті. Конструкції з прийменником *в -у* вживав, напр., М. Коцюбинський, напр.: „Він блискуче прочитав у Львівському університеті вступну лекцію..."

Про слова *стація-станція* напишемо в наступному числі „МПМ".

А.

ВИДАЄ ШКІЛЬНА РАДА при УККА

Редагує Колеґія.
Адреса: Educational Council
P.O. Box 391, Cooper Sta., New York, N.Y. 10003

,,Завоювати майбутність поможе нам книжка і тільки книжка".
(С. Єфремов)

МАЄМО НА СКЛАДІ

НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ, А ЗАМОВЛЯЙТЕ!

Богдан Ігор Антонич: ЗІБРАНІ ТВОРИ 1909-1937. Зредагували: Святослав Гординський і Богдан Рубчак $10.00

Бабай: КАРУСЕЛЯ ВІРШІВ — лірика, сатира, гротеск, придибашки, баляндраси, словокрутки, присіканки та чиста правда ..... $ 7.00

Василь Барка:
а) ВЕРШНИК НЕБА — есеї ..... $ 2.00
б) ЖОВТИЙ КНЯЗЬ — повість, друге видання $ 5.00
в) ЗЕМЛЯ САДІВНИЧИХ — есеї ..... $ 6.00

Іван Барчук: ІСКРИ РОЗУМУ — том перший $10.00

Олесь Бердник:
а) БЛАКИТНИЙ КОВАЛЬ — поезії ..... $ 4.25
б) СИНИ СВІТОВИДА ..... $ 4.25

Іван Білик: МЕЧ АРЕЯ — ,,казання про великого князя Богдана, званого Аттілою... про давніх русичів і давній Київ... розповідь про життя, труд і подвиги наших далеких предків" $10.00

Андрій Білинський:
а) ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В СРСР ..... $ 3.00
б) СВІТ І МИ — аналіза української політики на тлі конфлікту вільної демократії з комунізмом 3.00

Д-р Данило Богачевський: НА ВОЗІ І ПІД ВОЗОМ — картини з життя галицького вояка і правника ..... $ 6.00

Пилип Вакуленко: У ЦАРСТВІ КОРАЛІВ ..... $ 6.50

Наталія Полонська-Василенко:
а) ЗАПОРІЖЖЯ XVIII-гоСТОЛІТТЯ ТА ЙОГО СПАДЩИНА у 2-ох томах $15.00
б) ІСТОРІЯ УКРАЇНИ — два томи $49.00

Видавництво ,,Пролог": ГРАФІКА В БУНКРАХ УПА. Альбом дереворитів виконаних в Україні 1947-1950, мистця українського підпілля Ніла Хасевича — ,,Бей-Зота" та його учнів ..... $ 4.00

Видавництво ,,Сучасність": ХРОНІКА ТАБОРОВИХ БУДНІВ ..... $ 5.00

В-во ,,Червона Калина": СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ 1914-1918, Відень — нове ..... $ 6.00

Видання Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів і Братства б. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця: СПІВАНИК УПА ..... $ 4.00

Василь Витвицький:
а) МАКСИМ БЕРЕЗОВСЬКИЙ — життя і творчість ..... $ 5.00
б) МИХАЙЛО ГАЙВОРОНСЬКИЙ — життя і творчість ..... $ 2.00

Михайло Влох: ВИННИКИ, ЗВЕНИГОРОД, УНІВ ТА ДОВКІЛЬНІ СЕЛА — історично-мемуарний збірник $15.00

Р. Володимир:
а) ПАЛКІ СЕРЦЯ — вибрані твори ..... $ 2.50
б) ПРОЩАВАЙ, МИНУЛЕ — повість 4.00

Барбара Ворд: П'ЯТЬ ІДЕЙ, ЯКІ ЗМІНЮЮТЬ СВІТ (переклад з англійського) ..... $ 3.00

Олекса Воропай: В ДОРОЗІ НА ЗАХІД (щоденник утікача) ..... $ 5.00

Юрій А. Вудка: МОСКОВЩИНА (мемуарний есей) — нове $12.00

Василь Гарба: НА РОЗПУТТЯХ (до історії одного покоління) ..... $ 7.50

Іван Гвозда: ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ
Wooden Architecture of the Ukrainian Carpathians $30.00

Яків Гніздовський: ДЕРЕВОРИТИ, 1944-1975
Woodcuts, 1944-1975, імпозантне мистецьке видання. $25.00

Микола Гоголь: ТВОРИ — у 2-ох томах ..... $ 4.50

Олекса Гай-Головко: ПОЕТИЧНІ ТВОРИ — 1933-1947, том перший ..... $ 3.50

Марія Голод: ЧОТИРИ ПОРИ РОКУ — поезії 1972-1976 ..... $ 4.00

Г. Голоскевич: ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК ..... $ 7.50

Катерина Горбач: МІЙ СЛІД НА ВОДІ — поезії ..... $ 2.50

Василь І. Гришко: УКРАЇНСЬКИЙ ,,ГОЛОКОСТ", 1933 $ 3.00

Олекса Гриценко: МОЇ ЗУСТРІЧІ І РОЗМОВИ З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ ..... $ 5.00

Михайло Грушевський: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (п'ять томів) $36.00

Докія Гуменна:
а) БЛАГОСЛОВИ МАТИ — казка-есей ..... $ 6.00
б) ЕПІЗОД ІЗ ЖИТТЯ ЕВРОПИ КРИТСЬКОЇ — феєрія ..... $ 3.00
в) МИНУЛЕ ПЛИВЕ В ПРИЙДЕШНЕ — розповідь про Трипілля $10.00
г) ЧОТИРИ СОНЦЯ — оповідання й новелі ..... $ 6.00

Володимир Галан: БАТЕРІЯ СМЕРТИ ..... $ 5.00

Борис Антоненко-Давидович: ЯК МИ ГОВОРИМО $12.50

Д-р Михайло Данилюк:
а) НА МЕДИЧНІ ТЕМИ — лікарський довідник ..... $ 7.00
б) ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК 4.00

Ген.-хор. д-р Роман Дашкевич: АРТИЛЕРІЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ У БОРОТЬБІ ЗА ЗОЛОТІ КИЇВСЬКІ ВОРОТА ..... $ 3.50

Олексій Запорожець-Де 'лад: ГАРБУЗОВА МІСТЕРІЯ — гумористична повість ..... $ 3.00

Володимира Демус: НА ЛЮДСЬКИХ ОЗЕРАХ — поезії ..... $ 2.50

Микола Дербуш: ВІРШІ ..... $ 3.50

Микола Домашевський: ІСТОРІЯ ГУЦУЛЬЩИНИ — перший том $20.00

Іван Дмитрик: У ЛІСАХ ЛЕМКІВЩИНИ — спомин вояка УПА — друге видання ..... $ 8.00

Ред. Антін Драган: ЛУКА МИШУГА — збірник ..... $ 6.00

Федір Дудко: МОЯ МОЛОДІСТЬ — сторінки споминів $ 2.00

Осип Дячишин: ЧЕРЧЕ — моє рідне село — монографія ..... $ 2.50

О. Жданович: ОЛЕНА ТЕЛІГА — збірник: а) поезії, б) проза й публіцистика, в) біографічний нарис, г) спогади і матеріяли, ґ) літературно-критичні оцінки $20.00

Галина Журба: ДАЛЕКИЙ СВІТ — розповідь автобіографічна ..... $ 5.00

Мирон Заклинський: ДМИТРО ВІТОВСЬКИЙ — громадський діяч, стрілецький ідеолог, вождь Листопадового Зриву, секретар Військових Справ ЗОУНР ..... $ 2.00

Осип Залеський: МАЛА УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ..... $ 6.50

Олена Звичайна та Михайло Млаковий: ВОРОГ НАРОДУ — повість — вартісне $15.00

Олекса Ізарський: ПОЛТАВА — повість $12.00

Ред. В. Ісаїв: УКРАЇНЦІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТА КАНАДСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВАХ (соціологічний збірник) $12.00

Богдан Казанівський: ШЛЯХОМ ЛЕГЕНДИ, спомини $ 8.00

Ігор Калинець: ВОГОНЬ КУПАЛА — поезії ..... $ 2.50

Міртала Кардиналовська (Бентон): РАЙДУЖНИЙ МІСТ — (переклад з російської мови Асі Гумецької) ..... $ 5.00

Ред. Іван Кедрин:
а) ЖИТТЯ — ПОДІЇ — ЛЮДИ — спомини та коментарі $20.00
б) ПАРАЛЕЛІ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ — з нагоди 50-річчя Ризького миру 3.00

Володимир Кедровський: ОБРИСИ МИНУЛОГО — деякі останні діячі — українофіли напередодні революції 1917 року ..... $ 2.50

Іван Керницький:
а) БУДНІ І НЕДІЛЯ — короткі історії ..... $ 5.00
б) ПЕРЕЛЕТНІ ПТАХИ (довші та коротші, менше й більше веселі історії, в краю, на скитальщині і на гостинній землі Вашингтона, написані 1942-1952 ..... $ 1.50

Р. Кіплінг — *переклад* Юр. Сірий:
а) БРАТИ МОУГЛІ — оповідання з життя дитини між звірями — видання друге ..... $ 3.00
б) ОТ ТАК КАЗКИ ..... $ 1.00

Ізраїль Клейнер: НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСТАННЬОЇ ІМПЕРІЇ $11.00

Микола Климишин: В ПОХОДІ ДО ВОЛІ — спомини (том перший) $15.00

Іванна Климовська: ,,ЯК СМІХ ЛУНАЄ — БІДА ВТІКАЄ" — гумор Язичинської (відомої в США, як ,,Гриць Зозуля" в спідниці) ..... $ 5.00

Степан Клочурак: ДО ВОЛІ — спомини $10.00

Ірена Книш: НЕЗАБУТНЯ ОЛЬГА БАСАРАБ — вибране $10.00

Д-р Юрій Княжинський: НАРИС ІСТОРІЇ РИМСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ..... $ 7.00

Олекса Кобець: ЗАПИСКИ ПОЛОНЕНОГО — пригоди і враження учасника Першої світової війни ..... $ 7.50

Микола Ковалевський: ПРИ ДЖЕРЕЛАХ БОРОТЬБИ — спомини, враження, рефлексії, в 3-ох частинах.
I Напередодні (1905-1017)
II Революційний зрив (1917-1920)
III На чужині (1920-1939) $10.00

Людмила Коваленко: ТИХА ВОДА — повість ..... $ 6.00

Микола Ковшун: ЕПІЛОГ ПРИЙДЕ — збірка драматичних творів ..... $ 6.00

Едвард Козак: ГРИЦЬ ЗОЗУЛЯ ..... $ 8.00

Любов Коленська: ПАВЛІВ ТРІЮМФ — збірка оповідань ..... $ 4.50

І. В. Коляска: ОСВІТА В РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ — переклад з англійської мови, з доповненням і додатками — дослідження дискримінації і русифікації.
М. опр. ..... $ 5.00
Т. опр. 6.50

Нестор Король: УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО — РОДОНАЧАЛЬНИК КІННОГО ВІЙСЬКА МОСКОВІЇ-РОСІЇ ..... $ 2.50

Алла Коссовська:
а) ДВІСТІ ПЕРШИЙ ..... $ 1.50
б) ПАМОПОЗЬ — поезії 1.00
в) ЦІНА ДУШІ 6.00

Григорій Костюк: ОКАЯННІ РОКИ: від Лук'янівської тюрми до Воркутської трагедії (1935-1940 рр.) ---- $ 6.00

Михайло Коцюбинський: ТВОРИ у двох томах — 1884-1902, 1903-1912 ..... $ 9.00

Ол. Кошиць: РЕЛІГІЙНІ ТВОРИ (730 сторінок) ---- $30.00

Ред. Богдан Кравців: ЗІБРАНІ ТВОРИ — повна збірка поетичної творчости — том I $15.00

Володимир Кубійович: УКРАЇНЦІ В ГЕНЕРАЛЬНІЙ ГУБЕРНІЇ 1939-1941. Історія Українського Центрального Комітету $10.00

Роман Купчинський:
а) МИ ЙДЕМО В БІЙ — альбомне мистецьке видання $16.00
б) СКОРОПАД — поема 3.50

Микола Лазорський:
а) СВІТЛОТІНІ — збірник історичних нарисів, оповідань, статтей, спогадів 1949-1969 ..... $ 7.00
б) ПАТРІОТ — Григор Орлик (1702-1759) — історичне оповідання ..... $ 7.00

Д-р Василь Лев: БОГДАН ЛЕПКИЙ: життя і творчість $15.00

Леся Лисак: ТЕРПКІ ПАХОЩІ — новелі ..... $ 5.00

Д-р Зиновій Лисько: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ МЕЛОДІЇ — тт. 1-6 ..... $90.00

Марія Лівицька: НА ГРАНІ ДВОХ ЕПОХ ..... $ 7.50

Д-р Михайло Лозинський: ГАЛИЧИНА В РР. 1919-1920 ..... $ 5.00

Д-р Лука Луців:
а) ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА В СТОРІЧЧЯ ЇЇ НАРОДИН ..... $ 1.00
б) ВАСИЛЬ СТЕФАНИК — співець української землі ..... $ 8.00
в) ІВАН ФРАНКО — борець за національну і соціяльну справедливість ..... $ 5.00
г) МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ — біографія і характеристика творчості ..... $ 2.50
ґ) ТАРАС ШЕВЧЕНКО — співець української слави і волі ..... $ 2.00

Уляна Любович: РОЗКАЖУ ВАМ ПРО КАЗАХСТАН (друге видання) ..... $ 5.00

Степан Любомирський: ПРОМЕТЕЇВ ВОГОНЬ — роман: нове — чудове $15.00

Станіслав Людкевич: ДОСЛІДЖЕННЯ, СТАТТІ, РЕЦЕНЗІЇ, ,,Музична Україна", 1973 — вартісне $15.00

Евген Ляхович: ФОРМА І ЗМІСТ УКРАЇНСЬКИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ ..... $ 3.00

Д-р Іван О. Максимчук: НАРИС ІСТОРІЇ РОДУ ПЕТРУШЕВИЧІВ ..... $ 5.00

Іван Мартинюк: МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЦЕНІВ У БЕРЕЖАНЩИНІ $20.00

Іван Мартюк: ЦЕНТРОСОЮЗ — Союз кооперативних союзів у Львові в роках 1924-1944. Спогади співучасника праці й змагань українського кооперативного руху ..... $ 5.00

С. М. Мечник:
а) НЕСКОРЕНІ — документальна повість про геройську боротьбу членів революційної ОУН ..... $ 5.00
б) ПІД ТРЬОМА ОКУПАНТАМИ — спогади українського революціонера-підпільника ..... $ 5.00

Д-р Л. Мишуга: ШЕВЧЕНКО І ЖІНКА (жінка в житті і творах поета) ..... $ 2.50

Д-р Петро Мірчук: СТЕПАН БАНДЕРА — символ революційної безкомпромісовости ..... $ 6.00

Петро Мірчук: УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ 1942-1952 ..... $10.00

Валентин Мороз:
а) ЕСЕЇ, ЛИСТИ Й ДОКУМЕНТИ ..... $ 5.00
б) МОЙСЕЙ І ДАТАН — есей ..... $ 3.25

Богдан Нижанківський: СВЯТО НА ОСЕЛІ — повість . $ 5.00

Дм. Нитченко: ЕЛЕМЕНТИ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ І СТИЛІСТИКИ ..... $ 3.25

Іван Овечко: ЧЕХОВ І УКРАЇНА. (Походження А. П. Чехова, його зв'язки з Україною й українські елементи в житті і творчості письменника). З передмовою Василя Лева ..... $ 5.00

Жигмонд Богдан Олексин: ПІСНЯ ПРО ЧЕРВОНУ КАЛИНУ 1914-1974, історія УСС-ів для молоді ..... $ 3.50

Лариса М. Л. Залеська Онишкевич: КОНТРАСТИ — збірка молодечої творчости (поезія, проза, музика і графіка) ..... $ 4.00

Валерій Остапенко:
а) ВЕРШНИКИ В ЖИТАХ ..... $ 4.00
б) СВІТ ЗА ОЧІ ..... $ 5.00

Ред. Михайло Островерха:
а) БЛИСКИ І ТЕМРЯВИ 1918-1919-1920 ..... $ 3.00
б) ВОЛОДАР — IL PRICIPE ..... $ 5.00
в) НА ЗАКРУТІ — осінь 1939 року ..... $ 5.00

Марія Пастернакова: УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — друге, доповнене видання ..... $ 3.50

Михайло Петрівський: МРІЇ СЛЬОЗАМИ ОБЛИТІ — оповідання з життя українських піонерів і іміграцій в Канаді (другий наклад) ..... $ 7.50

В. Підмогильний: МІСТО — роман, чудове ..... $ 6.00

М. Л. Подвезько: УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК, друге, виправлене і доповнене видання, близько 60.000 слів $12.50

Ред. Леонід Полтава:
а) ВАЛТОРНА — збірка поезій, пірична ..... $ 1.50
б) МАЛИЙ ІНДІЯНИН ..... $ 1.00

Микола Понеділок: ДИВО В РЕШЕТІ ..... $ 6.95

Володимир Попович: МАРІЯ ДОЛЬНИЦЬКА — ЕМАЛЬ, з англійським перекладом Юліяна Залісняка, імпозантне видання $25.00
Wolodymyr Popowycz: MARIA DOLNYTSKA — ENAMEL. English translation by Julian Salisnjak.

Д-р Юліян Рабій: САМБІРСЬКА БОГОРОДИЦЯ — монографія ..... $ 3.00

Володимир Радзикевич: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ, у 3-ох томах ..... $ 9.00
Том I. — Давня і середня доба
Том II. — Нова доба
Том III. — Нова доба

Микола Руденко:
а) ЕКОНОМІЧНІ МОНОЛОГИ (нариси катастрофічної помилки) ..... $ 8.00
б) ПРОЗРІННЯ — поезії і поеми. Статті Петра Григоренка і Ігоря Качуровського.
Тверда опр. $10.75
М'яка опр. ..... $ 8.75
в) ХРЕСТ — поема-чудове ..... $ 1.75
г) Я ВІЛЬНИЙ — самвидавна поема з України, історія хвороби, щоденник кандидата в шизофреніки ..... $ 1.75

Мілена Рудницька: НЕВИДИМІ СТИГМАТИ $15.00

Антін Рудницький: УКРАЇНСЬКА МУЗИКА — історично-критичний огляд $17.00

Кость Шонк-Русич: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В ІЛЮСТРАЦІЯХ $32.00

Іванна Савицька: З ПТАШИНОГО ЛЕТУ — образки сучасного - дружні усмішки - репортажі ..... $ 5.00

Степан Самійленко: ДНІ СЛАВИ — спогади ..... $ 4.00

Улас Самчук:
а) ВОЛИНЬ — роман у трьох частинах $21.00
Ч. I — Куди тече та річка
Ч. II — Війна і революція
Ч. III — Батько і син
б) ЖИВІ СТРУНИ — бандура і бандуристи $25.00
в) СЛІДАМИ ПІОНЕРІВ, Епос Української Америки $15.00
г) НА ТВЕРДІЙ ЗЕМЛІ — роман ..... $ 5.00

Евген Сверстюк: ВИБРАНЕ $10.00

Володимир Свідзінський: МЕДОБІР — поезії ..... $ 6.00

Іван Світ: УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКІ ВЗАЄМИНИ 1903-1945, історичний огляд і спостереження ..... $ 8.00

Іван Світличний: ҐРАТОВАНІ СОНЕТИ — збірка написана в ув'язненні, 63 сонети і 12 віршів ..... $ 4.00

Василь Симоненко: ГРАНІТНІ ОБЕЛІСКИ — збірка вибраних творів в українському оригіналі та англійському перекладі Андрія М. Фр. Чировського ..... $ 5.00

Іван Смолій: У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї — повість ..... $ 2.50

Юрій Соловій: ПРО РЕЧІ БІЛЬШІ, НІЖ ЗОРІ — збірка статтей про мистецтво й мистців $15.00

Олекса Солтисік: ТА ЗЕМЛЯ НАША — повість ..... $ 4.00

Ігор Соневицький: АРТЕМ ВЕДЕЛЬ і його музична спадщина ..... $ 4.00

Леонід Соневицький: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ — синхроністично-хронологічна таблиця ..... $ 1.50

Михайло Соневицький: ГОМІН ДАВНОМИНУЛИХ ДНІВ — збірка оповідань ..... $ 3.00

Д-р Михайло Сосновський:
а) ДМИТРО ДОНЦОВ — політичний портрет з історії розвитку ідеології українського націоналізму $12.00
б) МІЖ ОПТИМІЗМОМ І ПЕСИМІЗМОМ. Вибрані статті і есеї $16.00
в) НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ ..... $ 2.50

Д-р Матвій Стахів:
а) УКРАЇНА В ДОБІ ДИРЕКТОРІЇ УНР — монографічна праця, брошурована в 7-ох томах $22.00
б) ТРЕТЯ СОВЄТСЬКА РЕСПУБЛІКА В УКРАЇНІ — нарис з історії третьої воєнної інвазії Совєтської Росії в Україні і розвитку окупаційної системи в часі: Листопад 1919 — Листопад 1924 ..... $ 4.00

Матвій Стахів і Микола Фр.-Чировський: МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ — статті, спогади, документи $12.00

Іван Стоцький: КЛЕПАЧІВСЬКИЙ РЕЙД — повість із часів УПА ..... $ 6.00

Василь Стус: СВІЧА В СВІЧАДІ — поезії ..... $ 4.00

Східньо-Европейський Дослідний Інститут:
а) ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ
архів — том 6 ..... $16.00
листи Дмитра Дорошенка до Вячеслава Липинського
б) архів — том 7 ..... $17.00
листи Осипа Назарука до Вячеслава Липинського

Остап Тарнавський: БРАТ-БРАТОВІ, книга про ЗУАДК ..... $ 5.00

Юрій Тарнавський: ОСЬ, ЯК Я ВИДУЖУЮ — збірка поезій українською і англійською мовами ..... $ 4.00
THIS IS HAW I GET WELL

Володимир Татомир: ЮНАЦТВО В ОБОРОНІ РІДНОЇ ЗЕМЛІ — спогади про участь української молоді у визвольних змаганнях 1918-1920 років ..... $ 3.00

Митрополит Іоанн Теодорович: У ВЕЛИКЕ НЕВІДОМЕ — три томи $15.00
Частина I: вгляення
Частина II: доходження
Частина III: взорення

Зеновія Терпелюк: УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ ..... $ 7.50

Кость Туркало: СПОГАДИ ..... $ 2.50

Ген. О. Удовиченко: ТРЕТЯ ЗАЛІЗНА ДИВІЗІЯ, РІК 1919 ..... $ 7.00

Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук і Науково-Дослідне Товариство Української Термінології: ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, за редакцією: Яр. Рудницького і К. Церкевича $18.00

Українське Видавництво ,,Смолоскип" ім. В. Симоненка: УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОЗАХИСНИЙ РУХ. Документи й матеріяли київської української громадської групи сприяння виконанню гельсінських угод.
Тверда оправа $12.75
М'яка оправа ..... $ 9.75

Ярослав Чумак:
а) УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ. Збірник виховних матеріялів для українських родин і дитячих садків $20.00
б) УКРАЇНСЬКІ ДІТИ — НАШЕ МАЙБУТНЄ. Збірник виховних матеріялів і Антологія: Діти та молодь в українській літературі ..... $ 7.00

Українські поети в Австралії: З-ПІД ЕВКАЛІПТІВ — поезії ..... $ 3.50

Ігор Федів і Вол. Золотопольсь: СИН УКРАЇНИ — історична повість у 3-ох частинах з ілюстраціями, друге змінене видання ..... $ 7.50

Ред. Евген Федоренко:
а) РУХ ОПОРУ І САМООБОРОНИ В УКРАЇНІ ..... $ 5.00
б) СТИЛЕВІ ШУКАННЯ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО ..... $ 1.50

о. д-р Юрій Федорів: ПОЯСНЕННЯ ЦЕРКОВНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ І СВЯТИХ ТАЙН ..... $ 7.00

Іван Франко: ТВОРИ — 20 томів, комплет $80.00

Микола Хвильовий: ТВОРИ — в п'ятьох томах: том I $15.00

Леся Храплива:
а) ДАЛЕКИМ І БЛИЗЬКИМ — вірші ..... $ 3.50
б) ОТАМАН ВОЛЯ — повість для молоді (друге видання) ..... $ 3.00
в) У ТЕМРЯВІ — нариси ..... $ 2.00

Богдан Цимбалістий: ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТИ, — УКРАЇНА ЧИ АМЕРИКА ..... $ 2.50

Дмитро Грицько Цапка: ГОРИТЬ ЛІС! — спомини колишнього вояка УПА $10.00

Василь Чапленко:
а) ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ ..... $ 5.00
б) МОВНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ НА УКРАЇНІ В 1950-60 РР. ..... $ 5.00
в) ПІВТОРА ЛЮДСЬКОГО — повість ..... $ 2.00
г) ПІДСТАВИ АДИҐЕЙСЬКОЇ ТЕОРІЇ ..... $ 3.00
ґ) СПРАГА БЕЗМЕРТЯ — оповідання й п'єски $ 3.00
д) УКРАЇНЦІ — повість ..... $ 3.00

Данило Чайковський: МОСКОВСЬКІ ВБИВЦІ БАНДЕРИ ПЕРЕД СУДОМ — докладний перебіг розправи; цінні документи, голоси преси $12.00

Дмитро Чуб:
а) З НОВОГВІНЕЙСЬКИХ ВРАЖЕНЬ. На слідах Миклухи-Маклая ..... $ 3.50
б) НОВИЙ ОБРІЙ — АЛЬМАНАХ, література, мистецтво, культурне життя ..... $ 2.50
в) СТЕЖКАМИ ПРИГОД — оповідання, нариси, вірші ..... $ 3.70

Тарас Шевченко: КОБЗАР, з поясненнями й примітками д-ра Василя Сімовича $12.00

Юрій Шерех: ДРУГА ЧЕРГА — збірка статтей про літературу, театр, ідеологію $12.00

Авраам Шифрін: У СОВЕТСЬКІЙ КАТІВНІ — із свідчень політв'язня ..... $ 1.50

Августин Штефан: ЗА ПРАВДУ І ВОЛЮ — спомини і деещо з історії Карпатської України $10.00

(Закінчення на стор. 5)

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

померлих Дорогих Осіб — пожертвували на українську науку, стипендії, українські студії в УВУ слідуючі жертводавці:

о. Володимир Базилевський — 25 дол. в св. п. дружини Елеконіди Базилевської.

Мґр Оксана Климович — 20 дол. в св. п. проф. Евгена Пизюра.

Замість квітів на свіжу могилу св. п. проф. Дам'яна Горняткевича на Український Вільний Університет зложили свої пожертви слідуючі особи:

Інж. Ярослав і д-р Леся Ткач — 20 дол.; д-р Юрій і д-р Ольга Рибаків — 15 дол.; д-р Ольга Богатюк — 15 дол.; Іванна Коваль — 10 дол.; проф. Рожа Шуль — 5 дол. (разом 65 дол.).

Дякуємо всім Вельмишановним Жертводавцям і клонимо наші голови перед пам'яттю Покійних. Нехай ласкавий Господь дасть Їм вічний спокій, а світла пам'ять про Них залишиться вічною серед нашої спільноти.

УПРАВА Ф. УВУ

Відбулася ґрадуація...

(Закінчення зі стор. 1)

Головний секретар УНСоюзу Володимир Сохан вручає нагороду цієї установи відзначаючій абітурієнці Анні Ґбур.

Ігор Черник виголошує слово від абітурієнтів. Біля нього — майстер церемоній мґр Іван Лучечко.

Могила, Андрій Паливода, Михайло Попов, Петро Ринник і Оксана Стойко.

Урочисто й тепло привітав абітурієнтів, директорів, педагогічних дорадників, учителів і батьків у своєму слові голова Шкільної Ради д-р Р. Дражньовський, одночасно зупиняючись з приводу цієї небуденної події в житті випускників шкіл українознавства, над майбутніми завданнями молодого покоління, якому школи дали свідомість і знання з українознавства, а тепер вони ширитимуть правду про Україну та будуть її амбасадорами серед своєї країни поселення.

Від учителів промовляв інж. О. Шевченко, який зупинився над ролею шкіл українознавства, в яких абітурієнти не тільки осягнули знання з українознавчих предметів, але можуть тепер краще зрозуміти своє етнічно-національне походження. „Вибирайте собі товариша — наголошував доповідач — це книжку. Вона вам не перечитиме, а з неї багато навчитеся", бо „переможе той, хто буде постійно працювати", закінчив своє слово представник учительського збору шкіл українознавства.

У мистецькій програмі був виступ двох абітурієнтів, обоє зі Школи Українознавства т-ва „Самопоміч" у Ню Йорку: Олесь Кмета виконав „Вальс" Шопена на фортепіяні, а Наталка Гончаренко — в'язанку українських пісень на бандурі та пісню „Ходила по садочку". Після цього слідувало вручення дипломів, яке перевели директори шкіл.

Учні зі всіх шістьох шкіл, які закінчили кінцеві іспити з відзначенням (їх було понад 20) одержали грошові допомоги від Українського Народного Союзу, згідно з довголітньою традицією, яка має форми крайового маштабу. Ці нагороди особисто вручав абітурієнтам головний секретар УНСоюзу Володимир Сохан. Крім того всі учні Школи Українознавства при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в Савт Бавнд Бруку одержали нагороду від Православної Кооперативи в цьому містечку, а представник „Кредитівки" в Пассейку вручив нагороди усім випускникам Школи Українознавства в Пассейку; абітурієнти школи СУМ-А в Ню Йорку отримали кожний книжку від Батьківського комітету, а двох випускників Школи Українознавства в Нюарку-Ірвінгтоні одержали нагороди від місцевих Відділів Українського Братського Союзу, „Провидіння" та Т-ва „Рідна школа".

На закінчення цих особливих урочистостей промовляв до абітурієнтів Ігор Черник, який заявив, що „сьогодні ми стаємо дозрілими громадянами тут, на землі Вашінгтона, далеко від України", але „ми будемо плекати українську мову й любов до України, що їх нам прищипили батьки та вчителі".

Офіційна частина закінчилася молитвою, що її провів о. І. Сирота, та відспіванням „Ще не вмерла Україна". Потім відбулася спільна вечеря, а після неї баль до пізньої ночі, до якого приґравала оркестра „Червона Калина".

До Організаційного комітету, який влаштував цю імпрезу, входили представники згаданих шістьох шкіл українознавства: голова — мґр І. Лучечко, заступник голови — Оля Гнатейко, секретар — Ілля Шевчук, скарбники — Орест Колодій, Олександер Воробець, Ольга Кекіш, Ярослава Лучечко, Христя Маєвська, Марія Шевчук, Іван Яремчук, Стефа Штомпіль, Богдан Качор, Валентина Ґреґор, п-і Мішко, д-р Тарас Шеґедин і Микола Іванів - члени.

Розкішне видання програмки врочистих святкувань оплатили: Остап Савчинський, Маркіян Титла, подружжя Оля і Тадей Понось та Наталія й Осип Сиґіди, кредитівки „Самопоміч" у Джерзі Сиҭі, Нюарку, Ню Йорку, Пассейку й Бавнд Бруку та щадничий банк „Тризуб" у Нюарку. Голова Комітету висловив усім подяку, а зокрема кредитівці в Джерзі Сиҭі, яка підтримала вечірку абітурієнтів, хоч цього року Школа Українознавства в Джерзі Сиҭі не мала випускників.

Чимало присутніх висловили думку, щоб такі градуаційні вечори не лише продовжувати, але поширювати їх та намагатися включити випускників інших шкіл українознавства, наприклад, з Трентону, Філядельфії й з інших місцевостей, бож така святочна подія відбувається один раз у житті абітурієнта, який відвідував шолу на протязі одинадцяти чи дванадцяти років.

Філядельфія приготовляється...

(Закінчення зі стор. 1)

парохами всіх українських церков, яким висловлено особливу подяку за всебічну підтримку цієї збірки. Докладніший звіт з переведеної збірки склав Петро Тарнавський, зокрема дякуючи провідним збірщикам, Миронові Баранецькому, мґрові Володимирові Яцеву, артистові Ярославові Піното́ві-Рудакевичеві, Марії Касіян, Дмитрові Ткачукові, Сидорові Новаківському, Василеві Євтушенкові та всім їхнім помічникам. На засіданні з великою вдячністю наголошувано співпрацю українського духовенства, на чолі з генеральним вікарієм о. д-ром Іваном Біланичем, деканом о. митратом Мирославом Хариною, деканом митрофорним протоієреєм Степаном Біляком, канцлером Митрополії о. шамб. Робертом Москалем та інших.

Звітуючи про стан підготови Українського Фестивалю музики, пісні й танку на 15-те серпня ц.р. у Рабин Гуд Делл, голова Відділу завважив, що цього року з приходом нової адміністрації міста Філядельфії зайшли деякі ускладнення, зокрема у фінансуванні бюджету фестивалю. Ці справи є саме в процесі полагодження і можна сподіватися, що Український Фестиваль можна буде сфінансувати при добрій волі всього українського громадянства, яке повинно цього року взяти ще більше масову участь у концерті, щоб дати вияв нашому бажанню зберегти влаштовування Українського Фестивалю на цьому всеміському форумі на майбутнє.

Програму фестивалю в загальному вже завершено. Філядельфія і цього року матиме приємність вітати в рамках Українського Фестивалю українського славного співака Павла Плішку, як також колишню гордість львівської опери Ренату Бабак, що їм акомпаньюватиме витончений віртуоз Тома Гриньків. Новиною у мистецькій програмі фестивалю буде скрипкове сольо молодого українського композитора й музиколога, проф. Ярополка Ласовського, при фортепіяновому супроводі його дочки, Оксани. З новим репертуаром виступить чоловічий хор „Прометей", під батутою Михайла Длябоги, який тількищо повернувся із тріюмфального концертового турне в Европі. Цього року з цим хором виступить у сольовій частині маестро Павло Плішка. Красу українського народного танку на фестивалі представить своєю бравурою український танцювальний ансамбль „Дунай", під мистецьким керівництвом Ореста Самця, із. Ст.Кетринс, Канада. Подробиці програми будуть незабаром устійнені.

Управа Відділу УККА запросила до мистецької участи фестивалю найкращі українські мистецькі сили й знову подбала про те, щоб програма була якнайрізноманітніша й припала до смаку так української як і неукраїнської публіки. Українське громадянство не тільки Філядельфії, але з ближчої та навіть дальшої околиці повинно вже тепер подготовлятися до масової участи, бо в нових обставинах тільки масова участь у фестивалі забезпечить його влаштовування в майбутньому.

У відсутності мґр Уляни Мазуркевич, про діяльність по лінії оборони людських, релігійних, національних і громадських прав в Україні звітувала заступниця голови проф. д-р Наталія Пазуняк, зокрема наголошуючи відбуту зустріч із сенатором Ричардом Швайкером у Вашінгтоні в четвер, 5-го червня ц.р., що її зорганізував Комітет Оборони Прав України; на чолі з мґр Уляною Мазуркевич. У зв'язку з цією поїздкою до Вашінгтону, відбуто демонстрацію перед совєтською амбасадою у цьому же місті в обороні українських нескорених. Проф. д-р Наталія Пазуняк наголосила пригадку американського амбасадора до Комісії Людських Прав при Об'єднаних Націях, Джерома Шестака — в зустрічі з українським громадянством Філядельфії — про потребу пожвавлення оборонних акцій на користь українських нескорених. Пригадала вона також висунену недавно Ніною й Святославом Караванськими концепцію потреби регулярної щотижневої акції в обороні кожночасно іншого українського політичного в'язня совєтських тюрем і концентраційних таборів.

Не зважаючи на літній сезон, — на думку референта УНФонду Дмитра Ткачука, — слід підготовляти також збірку УНФонду. Під час дискусії висловлено побоювання, що існуючі дисонанси в центрі організованої української громади, а в тому й УККА, можуть мати свій відгомін також і в збірці УНФонду. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб так підготова, як переведення XIII Конгресу Українців Америки, що відбудеться в часі від 10-го до 12-го жовтня ц.р. саме у Філядельфії, проходили в дусі загальногромадських інтересів, в дусі закріплення консолідації українських самостійницьких и соборницьких сил, в дусі об'єднування, а не роз'єднування.

Заступник голови мґр Іван Скочиляс пригадав, що залишилося не надто багато часу на привітання у Філядельфії Візантійського хору з Утрехту, Голляндія, під керівництвом д-ра М. Антоновича. Участь цього славного хору, що складається тільки з голляндців, заплянововано у відзначуванні річниці Листопадового Чину у суботу, 8-го листопада ц.р. Масова участь українського громадянства запевнить всецілий успіх цієї концертової імпрези.

Не зважаючи на літній сезон, звичайні місячні засідання органів Відділу УККА відбудуться, як звичайно, у другу середу місяця, тобто 9-го липня та 13-го серпня ц.р., з уваги на підготову Українського Фестивалю.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ, ДРУГИЙ КАНДИДАТ на президента з Демократичної партії заявив кореспондентам, що колишній губернатор Каліфорнії Роналд Реґен правдоподібно виграє президентські вибори осінню цього року, якщо Демократична партія не змінить своєї економічної програми. Виступаючи на конференції римо-католицьких жінок, Кеннеді кілька разів відмічував, що теперішній Уряд повторює помилки республіканців з минулих років і замало реаґує на зріст інфляції та безробіття. Сен. Кеннеді критикував також заяву президента Картера про кубинських втікачів.

КОНҐРЕСМЕН ДЖОН АНДЕРСОН, НЕЗАЛЕЖНИЙ кандидат на президента, заявив кореспондентам, що треба вважати помилкою американську згоду продавати зброю і запасові частини для Савдійської Арабії. Він звернув увагу, що Уряд президента Картера робить це, щоб не пошкодити імпортові нафти з тієї країни.

КОЛИШНЯ ЗАСТУПНИЦЯ ГУБЕРНАТОРА нюйоркського стейту Мері Анн Крупсак заявила кореспондентам, що вона проголосить скоро свою кандидатуру на конґресмена 30-го конґресового дистрикту. Крупсак, яка живе постійно у місцевості Менадс біля Олбані, буде старатися здобути місце в Конґресі, що його тепер займає республіканський конґресмен Роберт С. МекІвен.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ РОЗПОЧАВ вже старання про депортацію двох натуралізованих американців, яких суд обвинувачує у злочинах під час Другої світової війни і участі у винищуванні жидівського населення на території Литви і Латвії. Речники Департаменту заявили, що під категорію депортації підлягає Арнолд Ричард Труціс, 70-річний мешканець Філядельфії, і 79-річний Майк Паскер із Санта Моніка в Каліфорнії.

Чи тільки...

(Закінчення зі стор. 2)

зації, фінансування і т. п. Немає сумніву, що д-р Куляс, будучи провідником, а, крім цього, добрим організатором ширше закроєних підприємств, — є відповідною особою для цієї роботи. Йому слід підбирати співпрацівників, колишніх очевидців народовбивства. Висліди роботи взалежнюватимуться від нашої співдії, а в першу чергу організації фінансів, чи отримання державних фондів, „грентів" потрібних для роботи, так як це отримують інші пошкодовані народи. Але, якщо й такі фонди нам відмовлять — ми мусимо здобутись самі на постійне фінансування, інакше, вийде недокінчений продукт і півзасіб не-історичної тривкости, а таких маємо вдосталь.

Якої це великої ваги справа — це найкраще засвідчує завіщання видатної особистости з міста Харкова, з бажанням використати його посмертне спадкове майно на видання праць із новішої історії України зі спеціяльним опрацюванням великого голоду.

Отож, як кажуть у ЗСА, перед нами „фул-тайм джаб". Праця, яка принесе тим, хто їй посвятиться, безсумнівні заслуги, а теж вдячність народу.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в середу, 18-го червня 1980 р., відійшла у Вічність,

наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

ЯРОСЛАВА з КИРИКІВ САВЧАК

нар. 8-го лютого 1913 р. у Львові, Україна.

Покійна була довголітньою учителькою, довголітньою виховницею у Пласті, головою Відділу ОЖ ОЧСУ, членом Головної Управи ОЖ ОЧСУ, належала до метрополітального і церковного хорів при церкві Царя Христа, членом „Провидіння" і УНСоюзу.

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю 20-го червня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 Іст Тейбор Рд., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН в суботу, 21-го червня 1980 р., о год. 8:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви Царя Христа, а відтак на кладовище на Факс Чейс.

Горем прибиті:
муж — РОМАН
дочка — ГАЛИНА КУТКО з чоловіком БОГДАНОМ і дітьми АДРІЯНОМ і МАРТОЮ
син — ЮРІЙ з дружиною ПЕТРУСЕЮ і дітьми ТАНЕЮ і ЛІДОЮ
Родина в Україні, Польщі і Америці

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на українські цілі.

В глибокому смутку ділимося болючою вісткою, що в середу, 18-го червня 1980 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність, на 87-му році життя, у Випані, Н. Дж.,

наша Найдорожча МАТИ, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ОЛЕНА зі СТАРУХІВ БІЛАНИЧ

нар. в Бережниці Вижній, пов. Лісько, Зах. Україна, донька бл. п. Антона Старуха, українського посла до Галицького Сойму, дружина бл. п. Дмитра Біланича.

ПАРАСТАС у п'ятницю, 20-го червня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Brawiak Funeral Home, 49 Whippany Rd., Whippany, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 21-го червня 1980 р. з того ж заведення до української католицької церкви І. Хрестителя, 999 Route 10, Whippany, N.J., **а звідси на цвинтар** Gate of Heaven, Hanover, N.J.

З проханням про молитви за спокій душі:
о. д-р ІВАН — син
АНТІН — син з дружиною КАТЕРИНОЮ і дітьми
КАТЕРИНА ФРИЗ — донька з дітьми і внуками
ОЛЬГА БУЛАВСЬКА — донька з дітьми і внуком
АННА СТАРУХ — донька з чоловіком БОГДАНОМ
МАРІЯ ГРИЦКОВЯН — донька з чоловіком МИХАЙЛОМ, дітьми і внучкою
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Десять років у змаганнях за краще виконання фортепіянових творів

Кожні змагання пожвавлюють акцію і скріплюють зусилля, виробляють амбіцію і завзяття та зроджують непримириме бажання бути тим першим. Переможці переживають небуденну радість, здобувають популярність, а в інтернаціональних змаганнях-конкурсах приносять честь своїй країні, нації чи державі. Про такі досягнення мріє чи не кожна талановита і національно-свідома молода людина.

Щоб сягати по велике, треба добре починати з малого, і вже в дитинстві мати наснагу вибитися своїм знанням на чільне місце. Часто забуваємо, що саме тут, в Америці, наші діти і молодь мають нагоду вже в щоденних шкільних заняттях змагатися зі своїми товаришами різних національностей за найкращі досягнення в науці, мистецтві, в спорті тощо.

Одну повноцілу американську культуру, як мозаїку, творять різні національні групи, які прибули сюди з різних сторін світу, і дуже добре видно, хто в чому бере верх. Якщо мова про музику, а радше — музичні студії, то тут аж надто помітними стають стяденти орієнтального походження, які з незбитою завзятістю і безсумнівно сильним почуттям національної гордости здобувають перевагу кількісно і якісно. Для нас, учителів музики — українців стало це наочним при нагоді зацікавлення американськими студентськими музичними конкурсами в даному великому місті чи цілому стейті, які мають на меті стимулювати сьогоднішню молодь до серйозного вивчання доброї музичної літератури.

В Стейті Ню Джерзі існує найбільша сьогодні організація учителів музики МЕА „Мюзік Едюкейторс Асосіейшен оф Ню Джерзі", яка вже 10 років підряд влаштовує фортепіянові конкурси, бо найбільше учнів навчаються в учителів — членів цієї організації, якраз гри на фортепіяні. Ці конкурси мають точно визначені сольові фортепіянові твори й ансамблі ступневої трудности, як також фортепіянові концерти, і стягають щораз більше число учасників, від початківців до студентів музичних коледжів. Для наших студентів музики це дуже добра нагода вийти поза рамці українських імпрез і довести, що ми в Америці не тільки відомі своїм народним мистецтвом, танцем чи писанкою, але що цікавимося і маємо осяги в ділянці музичної культури світового маштабу.

Про дев'ять минулорічних конкурсів і про участь у них українських учнів ми своєчасно інформували в нашій пресі. Цьогорічний конкурс МЕА був десятим, ювілейним і мав назву „Танок і музика", тож в його програму ввійшли танкові фортепіянові твори різних композиторів, стилів і часу. Точніше, було визначених 35 сольових творів, 11 ансамблів /творів для 4-ох рук, виконуваних на одному або двох фортепіянах/ та окремі частини трьох фортепіянових концертів: Моцарта, Шопена і Кабалевського. В цьому конкурсі було найбільше досі число учасників, бо 567, учнів 76-ти учителів. В першім іспиті, що відбувся 2-го березня ц.р. в Патерсон коледжі, Вейн, Н.Дж., вибрано тільки 177 учасників двох фінальних прилюдних іспитів, які переведено в днях 9-го і 16-го березня у згаданому коледжі.

Ці іспити дали у висліді 49 перших і 34 других місць за найкраще виконання окремих визначених творів. Слід зазначити, що у випадках такої самої кількости здобутих пунктів траплялися подвійні перші чи другі місця. Про їх здобуття вирішували у двох згаданих прилюдних фінальних іспитах судді-критики, учителі переважно „Джяліярду" і Мангеттен Скул оф Мюзік.

В цьогорічному конкурсі було дев'five наших учасників, учнів Українського Музичного Інституту Америки, Відділу в Ірвінгтоні, Н.Дж., кляси Галі Клим, а саме: Євген Вовк, Рута Гопалюк, Аполлон Григорович, Ія Дац, Надя Дац, Уляна Легедза, Дана Пальґан, Уляна Пінковська і Маріям Худьо. З них шість взяли участь у фінальних змаганнях. Перше місце в категорії III „А", за виконання дуже популярного Менуету Баха д-моль, здобула Надя Дац /10 років/. Всіх виконавців цього твору в першому іспиті було 25, у фінальному 6. Надя виконала цей твір в „Концерті переможців", що відбувся 30-го березня ц.р. в Патерсон коледжі.

Друге місце в категорії В „В" здобула 8-річна Маріям Худьо за виконання „Румунського танцю" в а-моль Бартока. Маріям була наймолодша між 16-ма виконавцями цього твору, старшими від неї на кілька років. У фінальному іспиті було чотири змагуни в цій категорії. Слід відмітити, що Надя Дац і Маріям Худьо почали вивчати гру на фортепіяні щойно в минулому шкільному році і належать до найкращих учнів згаданого відділу УМІ.

Друге місце в категорії VIII „С" за виконання „Контра-танку" Бетговена в Ц-дур здобула Уляна Пінковська /16 років/. Всіх виконавців цього твору було 12, у фінальному іспиті — п'five. Уляна належить до категорії визначних учнів УМІ, а в цьому році виявила ще й помітну громадську активність, бо брала участь у сімох позашкільних українських імпрезах свого і сусідніх міст, виконуючи відповідні твори української і світової музичної літератури.

Наші учні були учасниками всіх десятьох фортепіянових конкурсів МЕА і скористали дуже багато. Вже відразу вони могли переконатися, що клясичну музику вивчає велике число їхніх англомовних ровесників і то з неабиякою завзятістю і щирим зацікавленням. Вони пізнали вимоги такого конкурсу в письменній критиці суддів і їх оцінках. В час прилюдного фінального іспиту вони могли слухати різне, можливо найкраще виконання „свого" твору і навчитися бути критиком власної гри. Програма конкурсів дала їм можливість виучувати не тільки популярні, а й рідко виконувані фортепіянові твори різних композиторів, стилів і жанрів.

Тут хочемо пригадати, яким композиторам найбільше уваги присвятила МЕА в дотеперішніх конкурсах. Ото ж перший відбувся в 1970 році в 200-річчя народження Бетговена і мав у своїй програмі виключно фортепіянові твори цьєгє генія. В слідуючому році визначено твори Шумана, а рік пізніше — фортепіянові твори сучасного композитора СССР Дмитра Кабалевського. На четвертому році влаштовано конкурс творів композиторів Південної Америки, а черговий був присвячений творчості мадярських композиторів, головно Бартока і Ліста.

В 1976 році в 200-річчя Америки МЕА влаштувала величавий конкурс-фестиваль фортепіянових творів композиторів ЗСА. Для цього конкурсу призначено твори композиторів-староклясиків, головно Баха, Генделя і Скарлатті, а в наступному році відбувся концерт творів французьких імпресіоністів, яких головними представниками є Дебюсі і Равель. Програму минулорічного конкурсу виповнили твори композиторів-романтиків, в більшості Шуберта, Шумана, Шопена і Мендельсона.

Якщо підсумувати успіхи наших учнів УМІ згаданого відділу, то за 10 років їхньої участи в цих конкурсах вони здобули 20 перших і 13 других місць. З нагоди цього, сказати б і нашого ювілейного року, слід пригадати імена наших колишніх і теперішніх щасливців, які своїм талантом і вкладом праці зуміли поставити свої українські прізвища поміж іменами найкращих виконавців програми цих творів.

Перше місце здобули /за абеткою/: Таня Бабенко /тричі/, Надя Гнат /двічі/, Рута Гопалюк, Лариса Гусак /5 разів/, Надія Дац, Оксана Олійник, Ірина Пелех, Віра Шевченко /тричі/, Микола Шевченко і Наталія Шевченко.

Друге місце здобули: Таня Бабенко /двічі/, Лариса Гусак, Ія Дац, Наталя Закаляк, Уляна Пінковська, Микола Шевченко, Наталя Шевченко /тричі/, Христя Терлецька /двічі/ і Маріям Худьо.

Крім учнів цього відділу УМІ перше місце в цих конкурсах здобув двічі Олег Сохан і друге місце Марічка Сохан, сьогодні абсольвенти відділу УМІ в Пассейку, учні кляси проф. Ольги Чипак.

Хоч небагато з цих згаданих талановитих учнів далі вивчають музику, то їх досі набуте знання і гартування завзятости не пропадуть, а спомин про змаг до вершин на провесні життя буде з ними назавжди.

Галя Клим

35 років Організації...

(Закінчення зі стор. 2)

Совєтським Союзом, Польщею і Чехо-Словаччиною щодо поборювання УПА в прикордонних смугах. Про розміри тієї боротьби дає нам справжнє уявлення опублікованатепер основна історична праця п. н. „Літопис УПА", чотири томи якої вже появилися. А в пізніших роках українська молодь стала заповнювати сибірські табори. В деяких із них її кількість доходила до сімдесяти відсотків. Пізніше, в 1954 році у „Віснику Української Академії Наук" появилась стаття п. н. „Міжнародна Репрезентація Української СССР", авторства Є. Курішкова, де м. і. було сказано, що зміни в СССР пов'язані з поширенням прав совєтських республік завдали смертельного вдару українській націоналістичній банді. Так отже, треба думати, що трудне й непевне положення совєтської влади в Україні було основною причиною цього совєтського домагання у Ялтинській стадії пересправ.

Врешті, як третій, здогадний та не менш переконливий, аргумент можна прийняти бажання совєтських лідерів створити враження назовні, що Совєтський Союз увійшов на шлях децентралізації й лібералізації. Це зокрема повинно було мати вплив на східньоевропейські країни, які згодом опинились в орбіті впливів Совєтського Союзу, як т.зв. сателіти.

„Мирна..."

(Закінчення зі стор. 2)

на чолі з Брежнєвим" і підкреслюючи, що й цей Пакт є „величезним фактором миру в Европі і в загальносвітньому маштабі". „Гонка озброєнь, підхльостувана США та іншими членами НАТО, — говориться в офіційному комунікаті членів-учасниць Варшавського Пакту, поміщеному у совєтській пресі і в журналі „Комуніст України" з червня 1980 року, — змушує учасників Варшавського Договору вживати необхідних заходів для зміцнення своєї оборонoздатности". І тут, — як у промові Брежнєва, — не обійшлося без цинізму. Автори комунікату стверджують, що „ідеалом соціялізму було і залишається роззброєння". Цинізм таких заяв очевидний, бо кожному, хто слідкує за розвитком совєтської мілітарної сили і військової сили сателітних країн, відомо, якими темпами вона розвивається, скільки вона пожирає фінансових засобів і з якою ціллю ця сила розбудовується.

Перспективи Заходу

Немає сумніву, що комуно-московська пропаґанда вдиратиметься у кожні відкриті двері, щоб тільки зламати суцільну єдність західнього світу і тому Брежнєв та інші совєтські лідери так радо погоджуються на зустрічі не тільки з представниками невтральних чи симпатизуючих з комуністичним світом держав, але також з лідерами Заходу, як, наприклад, з президентом Франції Валері д'Естеном, канцлером західньонімецького уряду Гельмутом Шмідтом та іншими з надією, що вони, боронячи „своєї суверенної політики" підуть на зламання єдности країн вільного світу. В цьому комуно-московські верховоди мали деякі успіхи, хоча зустріч Шмідта з Брежнєвим ще не відбулася і з висновками про цю зустріч треба б ще зачекати.

Деякі американські і західньоевропейські аналітики, однак, думають, що все залежатиме тепер від постави Уряду ЗСА. Правда є якраз найслабшим місцем совєтської пропаганди і цю правду треба використати для зламання совєтського пропагандивного наступу, бо штучне продовження атмосфери „розрядки" і політики детанту, що його намагаються форсувати деякі країни Західньої Европи, навряд чи врятує світ перед совєтською загрозою.

ТАК БАГАТО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТАК МАЛО...

ЗВЕРНЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Зближаємося до закінчення першої половини цього 1980-го року та піврічних підсумків, від яких залежатиме наше плянування, а з цим і наша активність у другому півріччі.

У цьому конкретному випадку маємо на думці „Альманах УНС — 1980". На честь і славу наших передплатників треба сказати, що в цьому році відгомін на висилку тієї „книги року" був у кожному відношенні кращий, від такого в кількох попередніх роках. Це відноситься однаково, як до кількости тих, які відгукнулися, так і до суми, яку вони за цей альманах вплатили. Але все це ще далеке від того, що можна б уважати за задовільне та що заохочувало б до продовжування такої акції. Бо коли на висилку книжки відгукнеться заледви одна третя тих, що їм цю книжку вислано, то це навряд чи може заохочувати до продовжування такої акції. І йдеться тут не про якісь великі суми, але про кілька долярів, отже годі повірити, щоб дві третини читачів „Свободи" не могли на тих кілька долярів спромогтись.

Отже, треба припускати, що мається тут до діла радше з цілком нормальним і людським недоглядом, переоченням і подібним, що кожному може трапитись.

І тому ця наша пригадка. Прохаємо всіх тих наших передплатників, які одержали „Альманах УНС — 1980", і які досі ще не відгукнулись на цю висилку, щоб скористали із доданого до цього заклику формуляра, виповнили його та негайно переслали нам разом із заплатою за альманах та евентуальною пожертвою на пресовий фонд, яка буде з подякою потверджена на сторінках „Свободи".

Очевидно, цей наш заклик не відноситься до тих наших передплатників, які з різних причин не можуть собі позволити на заплату за альманих; їх прохаємо прийняти той альманах, як подарунок від УНСоюзу. Але ми не думаємо, що таких є аж дві треті частини наших передплатників.

Очікуємо вістки від Вас. Від цього бо, що від Вас очікуємо і що є так мало, може залежати так багато для всієї нашої громади!

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Дата: ....

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ":

Ім'я і прізвище .... Ч. Відд. УНС

Address: No. Street City State Zip Code

В залученні пересилаю $ .... (чеком ☐ або поштовим переказом ☐).

$7.50 — Альманах УНС 1980 р.;

$ .... Пресовий Фонд;

$ ....